БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

1925 июлда тадеевилеттингеа

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1961 ФЕВРАЛЬ 9 ЧЕТВЕРГ № 34 (4824).

Өртээ 2 көп.

Кадык камгалалының XIV Бүгү-делегей ассамблеязынга Н. С. Хрущев байыр чедирген

МОСКВА. (СЭТА). Кадык камгалалының Нью-Дели (Индия) хоорайда болуп эртип турар XIV Бүгү-делегей ассамблеязының киржикчилеринге ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущев Совет Эвилелиниң чазаанын мурнундан байырлыг чагаа чоруткан.

Ол байырлыг чагаада чугаалап турары болза реакцияның күштери-биле дешилгениң соксаал чокка өзүп турар күштеринин аразынга дүшкүүрлүг демиселдин чоруп турарының үезинде, уж ассамблея бозунун ажылын эгелеп турар.

Тайбынны быжыглаарынга болгаш улустар аразынга бүгү талаларнын, эн ылангыя медицинанын болгаш кадык камгалалының талазы-биле дем каттыжышкынныг кады ажылдажылгазын улам калбартыры дээш бүгү-ле болдунар чүүлдерни кылып турар болгаш моон сонгаар-даа кылыр деп байырлыг чагаада демдеглээн.

Ассамблеянның киржикчилери болза боттарының харысалгазын болгаш тургустунуп келген байдалды билир, ынчангаш тайбын дээш, колония чурттарга шуптузунга хамаарышпас чорукту тыпсыры дээш демиселге улустарның төөгүлүг дешилгелиг шимчээшкинин анаа көрүп олурбайн, бо шынныг херекке боттарының үнелиг салыышкыннарын киирер дээрзинге идегелин Н. С. Хрущев илеткен.

СЭКП Төп Комитединде болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинде

СЭКП ТК болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели аныяк тудугжуларның Бүгү-эвилел чөвүлел хуралын 1961 чылдың март 9—11 күннеринде Москвага Кремльдиң Улуг ордузунга эмтирер дугайында доктаал хүлээп алган.

Үлетпүрүнүң болгаш транспорттуң эн чугула бүдүрүлгелерин тударының темпилерин дүргедириниң болгаш чеди чыл планының онаалгаларын хуусаазындан эрте күүседириниң талазы-биле аныяк тудугжуларның сорулгаларын чөвүлел хуралдың киржикчилери чугаалажып көөр.

Улус ажыл-агый чөвүлелдериниң, министерстволарның болгаш төп албан черлериниң тудуг индустриязының эн улуг тудугларының база бүдүрүлгелериниң мурнакчылары болгаш чаартыкчылары, эртем-шинчилел болгаш төлевилел институттарының, партия, ажыл-агый, профэвилел болгаш комсомол организацияларының ажылдакчылары ол чөвүлел хуралдың ажылынга киржирлер.

СЭКП ОБКОМУНДА БОЛГАШ ОБЛКҮҮСКОМДА

1960 ЧЫЛДА ОБЛАСТЫҢ РАЙОННАРЫНЫҢ, КОЛХОЗТАРЫНЫҢ БОЛГАШ СОВХОЗТАРЫНЫҢ СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИНИҢ КҮҮСЕЛДЕЗИНИҢ ДУГАЙЫНДА

Районнарның, колхозтарның, совхозтарның, фермаларның болгаш мурнакчы малчыннарның мал ажылының продукциязын бүдүрер болгаш күрүнеге садар талазы-биле социалистиг хүлээлгелериниң күүселдезиниң түннелдерин чугаалажып көргеш, эт садар хүлээлгезин чүгле хожу район 103,2 хуу күүсеткен болгаш 1959 чыл-биле деннээрге мыйыстыг бода малдың баш санын бүгү ажыл-агыйларның категорияларынга барык 3 хуу, оон иштинде инектерни 5,9 хуу, хой биле өшкүнү 14,5 хуу немей өстүрген база Бии-Хемниң «Тиилелге», Бай-Тайганың «Малчын», Улуг-Хемниң «Х Улуг-хурал» колхозтары хүлээлгелерин күүсеткеннер деп СЭКП обкомунун бюрозу болгаш облкүүском демдеглээн.

Күрүнеге сүт садар хүлээлгезин область 6 район, үш совхоз болгаш 23 колхоз күүсеткен.

Тожу районнуң колхозтары күрүнеге сүт садар хүлээлгезин 115,8 хуу, азы 1959 чылдагыындан 38,5 хуу ажыр күүсеткеш, дээре көргүзүглерни чедип алганнар. Ол ышкаш бо көргүзүг талазы-биле Бай-Тайга, Өвүр, Чөөн-Хемчик, Эрзин, Каа-Хем районнар болгаш «Кызыл партизан», «Тиилелге», «Барлык» совхозтар өзүн өөлеп шыдааннар.

Дүк садар талазы-биле хүлээлгезин Тожу район 120 хуу, Каа-Хем—103,7 хуу, Эрзин—106,3 хуу, Чаа-Хөл—105,8 хуу, Тес-Хем—100,6 хуу, «Кызыл партизан» совхоз—108,2 хуу күүсеткен. Дүк садар хүлээлгезин 22 колхозтар, оон иштинде Тожу районнуң «Совет Тыва» колхозу 129 хуу, Өвүр районнуң «Торгалыг» колхозу 124,1 хуу, «Коммунизмче орук» колхозу 116,6 хуу күүсеткен.

Мурнакчы фермаларның болгаш тус-тус мурнакчыларның саны өскен. Эрткен чылын инек бүрүзүнден ортумаа-биле Бии-Хем районнуң «Кызыл тараачын» колхозунуң Туран фермазы 2513 кг, Билелиг фермазы 1976 кг, Чөөн-Хемчик районнуң «Искра» колхозунуң Арыг-Бажы фермазы 1590 кг, Тожу районнуң «Май 1» колхозунуң төп фермазы 1548 кг, Каа-Хем районнуң «Коммунизмче орук» колхозунуң Сарыг-Булуң фермазы 1532 кг сүттү сагган болгаш оон-даа өске. Областың колхозтарында болгаш совхозтарында 106 саанчылар ортумаа-биле инек бүрүзүнден 1500-тен 2816 кг чедир сүттү сагган. Оон иштинде Бии-Хем районнуң «Кызыл тараачын» колхозунуң саанчылары Е. Баукова бир инектен-не 2816 кг, А Надькина—2721 кг, Н. Федулова, М. Бичии-уруг кайызы-даа—2590 кг, Чөөн-Хемчик районнуң «Искра» колхозунда О. Севилбаа—2170 кг, «Межегей» совхозта М. Храменко—2566 кг, Н. Чеботаева—2502 кг, Каа-Хем районнуң Ленин аттыг колхозунда У. Яковлева чаасхаан 65 инекти саап, бир инектен-не 1773 кг сүттү сагган болгаш оон-даа өске.

100 хойдан-на 162 хураган алган, Социалистиг Күш-ажылдың Маадыры, О. Лопсанчаптың үлегери-биле областың колхозтарында болгаш совхозтарында 70 ажыг хойжулар 100 хой бүрүзүнден-не 100—164 хураганны доруктуруп алганнар. Оон иштинде Чөөн-Хемчик районнуң «Коммунизмче орук» колхозунда хойжу С. Сагбаллай 100 хойдан-на 164 хураганны, Өвүр районнуң «Торгалыг» колхозунда М. Ыйма—151 хураганны, Чөөн-Хемчик районнуң «Большевик» колхозунда М. Балчыр—150 хураганны алган болгаш оон-даа өске.

Өвүр районнуң «Торгалыг» колхозунуң дээре хойжузу К. Санчат-оол ирт бүрүзүнден 5 кг нарын дүктү, ол районнуң «Коммунизмче орук» колхозунда С. Кончуккай 4,85 кг, Эрзин районнуң «Мөрен» колхозунда С. Алдын-оол 4,5 кг, «Өөк» совхозта Маады Сюрюн 4,8 кг дүктү алган болгаш оон-даа өске.

Малдың баш санын камгалап алыр болгаш оон продуктулуун бедидер талазы-биле эки көргүзүглерни чедип алган кадарчылар, бызаа ажаакчылары, хаван ажаакчылары болгаш өскедаа малчыннар эвээш эвес.

Оон-биле кады, районнарның, колхозтарның, совхозтарның элээн хөй удуртукчулары алган социалистиг хүлээлгелерин күүсеткинче ажылчы чоннарны мобилизастап шыдаваннар деп СЭКП обкомунуң бюрозу болгаш облкүүском демдеглээн. Ылангыя Бии-Хем районнуң удуртукчулары ажылды багай организастааш, күрүнеге эт, сүт, дүк садар хүлээлгелерин күүседирин үскеннер, районга мыйыстыг бода малдың баш санын 7,4 хуу, хойну 20,2 хуу, өшкүнү 41,5 хуу болгаш хаванны 51,1 хуу кудулаткан. Улуг-Хем болгаш чамдык өске-даа районнарга хүлээлгелер күүсеттинмээн болгаш малдың баш саны дыка кызырылган. Областа 22 колхозтан, ийи совхозтан аңгыда сүттүң ниити саалдазы 1959 чылбиле деннээрге 1960 чылда кудулаан, 21 колхозтар эт бүдүрерин, 25 колхозтар дүктүң ниити кыргыдазын кудулатканнар.

Малчыннар-биле ажылды багай организастаанының түннелинде саанчыларның дең кезии (593 саанчы) бир инектен-не 1000 кг-лан эвээш сүттү сагганнар. Хөй-хөй хойжулар хураганнарның хөй хорамчазын болдурган, областың колхозтарында ниитизи-биле 100 хойдан-на чүгле 54 хураганны, а совхозтар 62 хураганны; колхозтар 100 инектен-не 70 бызааны, а совхозтар 62 бызааны алганнар; хой санындан-на колхозтар чүгле 1,7 кг, совхозтар 2,2 кг дүктү ап, дүк кыргылдазының планын күүсеттиәэн; азырала инек бүрүзүнден сүт саалдазы колхозтарга 10,4 хуу, совхозтарга 9,8 хуу кудулаан. Областың колхозтарында болгаш совхозтарында малдың хорамчазы көвүдээн, төрүүр малдың кызыраар чоруу улуг болган. Элээн хөй колхозтарда болгаш совхозтарда мурнуку хевээр малдың чем суурун быжыглаваан болгаш малды чемнер-биле, кажаалар-биле четче хандырбаан. Малдарның ажаалдазын, чемгерилгезин багай организастаан. Ажылдың мурнакчы аргалары багай ажыглаттынган, оон түннелинде областың колхозтарында, совхозтарында ниитизи-биле күрүнеге сүт, эт болгаш дүк садар талазы-биле алдынган социалистиг хүлээлгелер күүсеттинмейн арткан.

СЭКП обкомунуң бюрозунуң болгаш облкүүскомнуң **доктаатканы болза:**

1. СЭКП обкомунуң болгаш облкүүскомнуң сүт, эт талазы-биле шилчиир Кызыл туктарын Каа-Хем (СЭКП райкомунуң секретары эш С. Шуклин, райкүүском даргазы эш Х. Даржаа, районнуң көдээ ажылагый инспекциязының начальниги эш М. Агапов) болгаш Эрзин (СЭКП райкомунуң секретары А. Бичижик, райкүүском даргазы эш Х. Аракчаа) районнардан алгаш, 1960 чылда күрүнеге эт, сүт садар талазы-биле районнарның социалистиг чарыжынга бирги черни эзлээн Тожу районга (СЭКП райкомунуң секретары эш **Н. Тембрен,** райкүүском даргазы **Т. Сенди,** районнуң көдээ ажылагый инспекциязының начальниги **В. Кудрин**) тывыскан.

2. Дүктү бүдүрер болгаш садар талазы-биле эки көргүзүглери дээш Өвүр районга тывыскан СЭКП обкомунуң, облкүүскомнуң шилчиир Кызыл тугун (СЭКП райкомунуң секретары эш **Н. Бойду,** райкүүском даргазы **Н. Семис-оол,** районнуң көдээ ажылагый-агый инспекциязының начальниги эш **А. Хертек**) хевээр артырган. Ол район күрүнеге дүк садар хүлээлгезин 101,9 хуу (1959 чылдагызындан 20,3 хуу хөй) күүсеткен болгаш хойнуң баш санын 15,5 хуу көвүдеткен.

3. СЭКП обкомунуң болгаш облкүүскомнуң Хүндүлел бижиктирибиле шаннаары:

а) күрүнеге сүт садар социалистиг хүлээлгезин 121,9 хуу, эштти—100,5 хуу, дүктү—129 хуу күүсеткен Тожу районнуң «Совет Тыва» колхозу (колхоз даргазы эш **В. Тамдын-оол,** парторганизация секретары эш **К. Достай-оол**);

б) күрүнеге сүт садар хүлээлгезин 108,9 хуу, эштти—100,6 хуу, дүктү—104,5 хуу күүсеткен Тожу районнуң «Май 1» колхозу (колхоз даргазы эш **В. Моңгалбии,** парторганизация секретары эш **С. Сарыг-оол**).

4. «Шын» болгаш «Тыва шыны» солуннарда областың Хүндүлел самбыразынга киирери болза:

а) күрүнеге сүт садар хүлээлгезин 118,3 хуу, дүктү—104,3 хуу күүсеткен «Тере-Хөл» колхоз (колхоз даргазы эш **С. Даваалай,** парторганизация секретары эш **И. Артына**);

б) күрүнеге сүт садар хүлээлгезин 112,5 хуу, дүктү—100 хуу күүсеткен Эрзин районнуң «Кызыл сылдыс» колхозу (колхоз даргазы эш **А. Борбан-оол,** парторганизация секретары эш **К. Яндаа**);

в) күрүнеге сүт садар хүлээлгезин 110,5 хуу, дүктү—113,8 хуу күүсеткен Чөөн-Хемчик районнуң «Большевик» колхозу (колхоз даргазы эш **Ш. Куулар,** парторганизация секретары эш **К. Сеңгилдээр**);

г) күрүнеге сүт садар хүлээлгезин 107,3 хуу, дүктү—116,5 хуу күүсеткен Өвүр районнуң «Коммунизмче орук» колхозу (колхоз даргазы эш **А. Шаалы,** парторганизация секретары эш **К. Амыйлаң**);

д) күрүнеге сүт садар хүлээлгезин 104,9 хуу, дүктү—103,1 хуу күүсеткен Эрзин районнуң «Коммунизмче орук» колхозу (даргазы эш **М. Шойжуң,** парторганизация секретары эш **Ч. Байыр-оол**).

5. 1960 чылда социалистиг чарыштың негелделерин күүседирин чедип алган мал ажылының мурнакчыларынга областың **«Эң дээре хойжузу», «Эң дээре саанчызы», «Эң дээре кадарчызы», «Эң дээре бызаа ажаакчызы», «Эң дээре хаван ажаанчызы»** деп аттарны тывыскан.

6. СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң шиитпирлеринге холбаштыр эт, сүт, дүк бүдүрерин көвүдедир, малдың баш санын өстүрер, малга быжыг чем суурну тургузар болгаш 1961 чылда көдээ ажыл-агый продуктуларын бүдүрерин дыка көвүдириңге бар аргаларны эн долу ажыглаар талазы-биле ажыл-агый бүрүзүнге тодаргай хемчеглерни февраль 15-тен орай эвесте ажылдап кылырын областың көдээ ажыл-агый эргелелинге, СЭКП райкомнарынга болгаш райкүүскомнарга, колхозтарның болгаш совхозтарның удуртукчуларынга дааскан. Эн улуг курлавыр болза ажыл-агый бүрүзүнге мал ажылының продуктуларын бүдүрериниң бедик деннелин хандырарының, оларның бот-үнезин чиигедириниң аргаларын айтып, үлегер-чижекти көргүзүп турар мурнакчыларның дуржулгазын калбаа-биле нептередири болур.

Садыг-экономиктиг айтырыглар талазы-биле совет-кыдат чугаалажыышкыннар

ССРЭ биле Кыдат Улус Республикаының чазактарының аразынга чедип алдынган дугуржуушкунга дүүштүр совет төлээлер ийи чурттарның аразынга салыг-экономиктиг харылзаларның айтырыгларының дугайында кыдат тала-биле баштайгы чугаалажыышкыннарны чорудар дээш Пекинче үжүдүп үнүпкен.

Төлээлерниң составында даштыкы садыг министриниң оралакчызы П. Н. Кумыкин, даштыкы экономиктиг харылзаалар талазы-биле күрүне комитетинин даргазының оралакчызы И. В. Архипов болгаш өске-даа харысалгалыг ажылдакчылар кирип турар.

Пекинге эгелээр ол чугаалажыышкыннар Москвага үргүлчүлээр болгаш доостур, ол сорулга-биле КУРнуң төлээлери Москвага чедип келир.

ЧУРТТУҢ АЖЫЛ-ИШЧИЛЕРИ—СЭКП-НИҢ СЪЕЗДИЗИНГЕ

★ ★

Хойжунуң өөрүшкүзү

Хүндүсү күжениишкинниг ажылдың соонда. Моңгуш Кодур-оол Сүрүнеевич кадайы Моңгуш Күрүнаа Дескиевна-биле кады бодунуң бажынында «Родина» деп радиоприемникке Москваның дамчыдылгазын дыңнап олурганнар. Ырак даглар аразында чурттап, колхозунуң малын малдап орза-даа, оларның ажыл-хөрээ, сагыш-сеткили Төрээн чурттубиле, бүгү совет кижилер-биле тудуш. СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң шиитпирлерин күүсетпишаан, партияның XXII съездизинге чедиишкинниг ужуражыр дээш бүгү чуртта хайнылышкыныг ажылдар чоруп турар. Кодур-оол Сүрүнеевичиниң өг-бүлези ол бүгү амыдыралдан чыдып калбайн, улам эки ажылдаар деп шиитпирлеп алган. Оон кадарганы төрүүр 460 ажыг хойлар кыштың берге үезин күш-деңгилделиг эртип турар.

Күзүн кыштаанга көжүп келгеш, дуржулгалыг хойжу хамыкты мурнай бодунга хамаарышкан одарларны кыш дургузунда эзлештир ажыглаарын бодап, планнап алган. Хар чуга, соок дыңзывайн турган үеде ховуже одарлаткаш, хар кылынган, соок дыңзып келирге, элээн ыраккы, даглыг одарларже кадарып эгелээн. Оон чоокшулаза-чоокшулаза амгы үеде чоок болгаш шоолуг хар ызырынмас кадыр мээстерде кадарып турар.

Төрүүр четкен болгаш чаа ооллаан хойлар кажаада чаагай чыттыг көк сигенни болгаш суланы чип турар. Хойжу чайын хойларын семирти кадарарындан аңгыда, кышка баш бурунгаар белеткенип, кыштаг чоогундан 10 тонна сигенни кескеш, кыштаанда эккеп алган. Хой кажаазының иштинде үш өрээл хураган кажаазын боду кылып алган. Хурагайнарны 10 хонук четкиже чедир бирги өрээлге, 1 ай чедир ийиги өрээлге, оон улгатканнарын үшкү өрээлге тургузар.

Улуг, биче хураганнарны холуй тургузарга доруга бергеннери биче-лериниң дүгүн чула базар боор чүве. Чаш хураганнар бүдүн чем чиир апаргыже чедир хөй кезиинде-ле удуп чыдарлар, а улгады бергеннери чемненир, дешкилежир, черле оожургал чок болур. Оон ынай, чаш хураганнар улуглариынга бодааргa донуучал, аарыычал болганда оларны тускай ажаары чугула.

Хойжу Кодур-оол Сүрүнеевич бо чылын 100 хой бүрүзүнге онааштыр 140 хураганны, бир хойдан-на 2,5 кг дүк алыр деп шиитпирлээн. Ам оон коданында 210 ажыг хой ооллаан, чаш төлү менди алдынган. Баштай төрээн хойлар ам эдержилгеге кирип турар. Ийиги ооллаашкында алдынган хураганнар-биле хойжу хүлээлгезин күүседириңге бүзүрелдиг.

В. БЫШТАК-ООЛ,
Каа-Хем районнуң «Совет Тыва» колхозу.

Советтерге—эн төлептиглерни

«Коммунизмче орук» көдээ ажылагый артелиниң кежигүннери боттарының ниити хуралынга чыылгаш, область Советинге соңгулдалар талазы-биле Нарынның № 100 соңгулда округундан область Советинин депутадының кандидадынга артельдиң баштаар черинин даргазы эш Михаил Белчеевич **Шойжуңну** бир үн-биле дешиткеннер. Эш М. В. Шойжуң — областың колхозтарының дуржулгалыг даргаларының бирээзи. Ол, ажыл-агыйны үр чылдарның дургузунда билдилиг удуртуп, коллективтиг ажыл-агыйны улам ынай хөгжүдүп, бызыктырары дээш, база колхозчуларның материалдыг чаагай байдалын экижидери дээш бодунун бүгү-ле күжүн, аргаларын болгаш билиглерин берип, могаг-шылаг чок ажылдап турар.

Эрзин район Советинге депутаттарның кандидаттарын дешшидер ажыл кидин түлүк чоруп турар. «Чаа орук» колхозтуң коммунистери район Советинге депутаттың кандидадынга колхозтуң сураглыг инек кадарчызы эш Соян Аргытович **Хорлууну** дешиткен. А Мөренчилер алдарлыг хойжу Кыргыс Нагбынович **Каңхыыны,** «Кызыл Сылдыс» колхозтуң колхозчулары — колхозтуң мурнакчы хойжузу Дүнзеңмаа Савыевна **Иргитти** район Советиниң депутадынга кандидат кылдыр дешшиткеннер.

Севил Мөнге **Идам** — «Коммунизмче орук» колхозтуң сүт-бараан фермазының сүт болбаазырадыкчызы. Оон ажылы кончуг улуг болгаш нарын. Эш Идам бодунун ол ажылынга дыка ынак болгаш улуг сонуургалыг ажылдап турар. Ынчангаш, сүттен алыр продуктуларны болбаазырадып кылырынга кайгамчыктыг мергежээн, кызымаккай, биче сеткилдиг ажылдакчы. Нарынчылар ол ажыл-ишчи эжин Эрзин район Советинге депутаттың кандидадынга бир дугаарында адап дешшиткеннер.

С. САКТЫ-СЮРЮН.

АГИТКОЛЛЕКТИВТЕРДЕ

СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң төөгүлүг шиитпирлерин болгаш анаа эш Н. С. Хрущевтуң чугаазын колхозчу ажыл-ишчилерге тайылбырлаарын база чер-чер Советтеринге соңгулдаларга хамаарыштыр агитация ажылын Бай-Тайга районнуң Сталин аттыг колхозта болгаш Бай-Тал ортумак школазында агитколлективтер калбарткан. Ийи агитколлективтин агитаторларының каттышкан семинар хуралын чоокта чаа эрттиргеш, анаа ТК-ның Пленумунуң материалларын тайылбырлаарының аргаларын, соңгулдага белеткелдер талазыбиле агитаторларның сорулгаларын чугаалажып, толаргай планны балыдаан. Ол ышкаш, колхозтуң эрткен чылдагы ажыл-агый түннелдеринбиле болгаш бо чылгы планныг сорулгалары-биле агитаторларны таныштырган.

Ам ийи агитколлективтерниң агитаторлары боттарының участоктарында беседаларны, номчулгаларны улам калбартып турар болгаш беседаларынга колхозтуң ажыл-агыйының түннелдерин чугаалавышаан, январь Пленумунун шиитпирлери-биле холбаштыр боттуг түннелдерни кылып турар.

Х. КАРА-ООЛ.

Горький областың ажылчы чоннарының социалистиг хүлээлгелери

Москвачыларның, ленинградчыларның болгаш свердловчаннарның соон дарый 1961 чылдың планын хуусаа бетинде күүседири дээш социалистиг чарышта Горький областың ажылчы чоннары киришкеннер.

СЭКП-ниң XXII съездизин чыыр болгаш көдээ ажыл-агыйны улам ынай хөгжүдер дугайында СЭКП ТК-ның январь Пленумунун доктаалдарын чурт бүгү улустун чүүлдүгүнүп өөрүшкүнү-биле демдеглээн дээрзин горькийжилерниң социалистиг хүлээлгелеринде чугаалаан.

Горькийжилер боттарының аргаларын болгаш курлавырларын санап көргеш, ниити продукцияның талазы-биле база кылыгларның эн чугула хевирлериниң талазы-биле чыл планын хуусаа бетинде, декабрьның 26-да күүседирин, күш-ажылының бүдүрүкчүлүүн өстүреринин онаалгаларын 10 хуу ажыр күүседирин доктаатканнар. Судно тудуунун, машиналарның эн чугула хевирлериниң, химия үлетпүрүнүн дериглелериниң болгаш продукциязының талазы-биле планнарны 1961 чылда ажыр күүсеткилээрин олар хүлээнген. СЭКП-ниң XXII съездизиниң ажыттынар хүнүнге чедир пландан дашкаар 40 миллион рубльдин продукциязын бүдүрүп үнүрген турар ужурлуг.

Продукцияның мун ажыг хевирлерин, оон иштинде 250 ажыг машиналарны, механизмнерни, приборларны болгаш өске-даа дериглелерни бо чылын областың бүгүрүлгелериннге болгаш организацияларынга тургускуларын база шингээдип алырын көрген. Чаартыкчы саналларны болгаш чогаадылгаларны нептереткениннден чылда 35 миллион рубльдеп эвээш эвес камналганы алыры көрүнген. 180-ден эвээш эвес автоматтыг, чартык-автоматтыг, шуурулга-механизастыг болгаш өскедаа шугумнарны ажыглалга киирген, чаа бедик бүдүрүкчүлүг 2500 кезек дериглелдерни болгаш 4 километр хире конвейерлерни база транспортерларны тургускулаан турар.

Горький областың тудугжулары тудуг-монтаж ажылдарының чыл планын хуусаа бетинде, декабрьның 27-де доозарын хүлээнген, эрткен чылга доозарга 50 мун дөрбелчин метр хөй чуртталга шөлдерин бо чылын ажыглалга киирерин база көрген.

Горький областа хамааржып турар темир-орукчулар 1961 чылда планнан ажыр 200 мун тонна чүктү, оларның иштинден 150 мун тоннаны СЭКП-ниң XXII съездизинин ажыттынар хүнүнге чедир сөөртүр деп сөстү бергеннер.

Оон-биле кады Горький областың ажылчы чоннары Куйбышев болгаш Киров улус ажыл-агый чөвүлелериниң бүгүрүлге, транспорт, тудуг коллективтерин социалистиг чарышты 1961 чылда база уламчылап чоорударын кыйырганнар.

Горький областың үлетпүрүнүң, тулуунун болгаш транспортунун эр, хөрөөжен ажылчыннары, эртемденнери, инженерлери, техниктери болгаш албан-хаакчылары болза, партиянын XXII съездизин күш-ажылчы чаа-чаа тиилелгелер-биле алдаржыдып, бүгү билиглериви болгаш күштеривисти чеди чыл планын хуусаа бетинде күүседиринге бербишаан, бистин чуртка коммунизмни тургузарынга болувустун төлептиг салыышкынывысты киирер бис дээрзин эш Никита Сергеевич Хрущев баштаан СЭКП-ниң ленинчи Төп Комителинге болгаш Совет чазакка бүзүреткеннер.

(СЭТА).

Кузнецкиниң металлургтарының харыызы

СТАЛИНСК. (СЭТА). Магнитогорскинин кан эзилдирикчилеринин үнү Сибирьге дыңналы берген. Магнитогоржуларның ажык чагаазынга Кузнецкинин металлургтары мынча деп харыылааннар:

«Мурнакчыларның чөлиишкиннерин бүгү кижилерге норма кылыр» деп силерниң кыйгырыынарны бистер күзелдиивис-биле хүлээп ап тур бис.

Сибирьнин кан эзилдирикчилеринде боттарының кайгамчыктыг мурнакчы айтыкчылары база бар. Кан эзилдирикчилери М. Буркацкийнин, К. Шабаловтун, Д. болгаш М. Кузнецовтарның ажылдап турары ийиги мартен цеги чыл дургузунда 280 мун тонна канны эзилдирген. Бо болза рекорд-лар. Амыыызында мону кымдаа катаптаваан, ынчалза-даа хөй-хөй бригадалар күш-ажылдын бүдүрүкчүлүүнүн талазы-биле шак ынчыг бедик көргүзүгге чооктар, а үшкү суугунун кан эзилдирикчилери СЭКП-ниң XXII съездизинге алдар кылдыр эзлчегге кирбишаан, чылда 300 мун тонна металлды эзилдирер деп шиитпирлээн. Мартен цехтеринде эзилдириглерниң тоннажы, оларның дүргедээшкини улам өзүп турар.

Сибирьниң магниткаларының доменщиктери 1961 чылда пландан ажыр мун-мун тонна шойну эзилдирер деп шиитпирлээн. Өртелилге цегинин ажылчыннары агрегаттың анаа ажыл чок турар чоруун болдурбайн турган, он-он мун тонна немелде металлды камнап алырлар.

Кузнецкинин металлургтарының харыызын магнитогоржуларже чоруткан.

СЭКП ТК-НЫҢ ПЛЕНУМУНГА ОЛАРНЫ ЧИЖЕК КЫЛДЫР АДАП ТУРГАН

Мурнакчылар

РЯЗАНЬ ОБЛАСТЬ. СЭКП ТК-ның январь Пленумунга чүве чугаалап турган, Социалистиг Күш-ажылдың ийи дапныр Маадыры К. К. Петухованың үр чылда болгаш үре-түннелдиг ажылдаг келгенин Н. С. Хрущев чугаалаан. Ижевск районда «Октябрьның херээ» колхозка малдың чаш төлдерин өстүрер бригаданы баштап турган, эки түннелдерни ол чедип алган. Бир бызааның хонунга ортумак немелде деңзизи барык килограмм чедип турар. Сөөлгү 12 чылдарның дургузунда бригада 3 мун ажыг бызааларны камгалап алган болгаш доруктур өстүрген.

Шиловск районда Киров аттыг колхозтуң аныяк саанчызы А. Г. Кузьминаның чедиишкиннерин база Н. С. Хрущев бедии-биле үнелээн. Мурнакчы малчыннарның дуржулгазын эдерип турган, эрткен чылын ол уруг инек бүрүзүнден 6297 килограмм сүттү саап алган. Районнуң саанчыларының иштинден бир-ле дугаарында коммунистиг күш-ажылдың шалыпчызы деп бедик атты аңаа тывыскан.

Социалистиг Күш-ажылдың Маадыры, ССРЭ-ниң Дээди Советинин депутады—Ижевск районда «Октябрьның херээ» колхозтуң саанчызы А. Ф. Ивкина база хөй сүттү сагганы-биле алдаржаан. Ол болза области биргилерниң бирээзи болуп, чүс инекти ажаап эгелээн. Эртнен чылын оон ажылының түннели — инек бүрүзүнден 7400 килограмм сүттү саап алганы болуп турар. РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң даргазы Д. С. Полянскийниң илеткелинго А. Ф. Ивкинаның бүдүрүлгечи чедиишкиннерин чижек кылдыр адап турган.

ЧУРУКТА: Рязань областың мурнакчы малчыннары (солагай таладан оң талаже): К. К. Петухова, А. Г. Кузьмина болгаш А. Ф. Ивкина олар-дыр.

СЭТА-ның фотохрониказы.

Курлавырларны—ажылга бүрүн киирер

Закавказье республикаларының көдээ ажыл-агый мурнакчыларының чөвүлел хуралы

ТБИЛИСИ. (СЭТА). Закавказье республикаларының — Азербайджанның, Армениянын болгаш Грузиянын көдээ ажыл-агыйынын мурнакчыларынын чөвүлел хуралы февральдың 6-да ында ажыттынган. Чер болгаш мал ажылынын мурнакчылары, көдээ ажыл-агый бүдүрүлгезинин организакчылары болгаш түскай эртемниглери, колхозтар даргалары болгаш совхозтар директорлары, партия, совет ажылдакчылар болгаш эртемленнер — шуптузу 1200 ажыг кижи ында киржип турар.

СЭКП ТК-ның Бирги секретары, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы эш Н. С. Хрущев президиумга көстүп келирге, өлүрушканнар ону үр, динмиттиг адыш часкаашкыннары-биле уткаан. Грузияның КП ТК-ның бирги секретары В. П. Мжаванадзе, Азербайджанның КП ТК-ның бирги секретары В. Ю. Ахундов, Армениянын КП ТК-ның бирги секретары Я. Н. Заробян, Закавказье республикаларының көдээ ажыл-агыйының мурнакчылары, удуртуу ажылдакчылары президиумга киргилеп келирге өлүрушканнар оларны база чылыы-биле уткаанар.

ССРЭ-нин көдээ ажыл-агый министри М. А. Ольшанский, ССРЭ-нин Күрөплаының даргазының орлакчылары В. П. Зотов болгаш П. П. Лобанов, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин тараа продуктулар талазы-биле күрүне комитединин даргазы Л. Р. Корниец, СЭКП ТК-ның эвилелдешкен республикалар талазы-биле килдистер эргелекчилери Л. Ф. Ильичев болгаш В. А. Карлов олар чөвүлел хуралдың ажылында киржип турар.

СЭКП Төп Комитединин Президиумунун болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин даасканын өзугаар СЭКП ТК-ның Президиум кежигүнүнге кандилат. Грузияның КП ТК-ның бирги секретары В. П. Мжаванадзе чөвүлел хуралды ажыткан.

Бөгүн биске аная эвес хүн болуп турар-ыр деп ол чугаалаан. Закавказьенин акы-дунма республикаларының көдээ ажыл-агыйының мурнакчыларының чөвүлел хуралының ажылында Никита Сергеевич Хрущев киржип турар-дыр. Зал ол өстерни динмиттиг, үр алыш часкаашкыннары-биле уткаан. Грузин улустун мурнундан, чөвүлел хуралдың бүгү киржикчилерининн мурнундан Н. С. Хрущевка изиг байырны В. П. Мжаванадзе чедирген. Хүндүлүг президиумга кайгамчык улуг көдүрүүшкүн-биле эш Н. С. Хрущев баштаан СЭКП ТК-ның Президиумун чөвүлел хурал сонгаан.

Хуралдың чугаалажыр айтырының оон соонда бадылаан: СЭКП ТК-ның январь Пленумунун түннелдери болгаш Закавказье республикаларының көдээ ажыл-агыйын улам ынай хөгжүдер талазы-биле хемчеглер.

Грузияның КП ТК-ның бирги секретары В. П. Мжаванадзеге илеткел кылыры-биле сөс берген.

— Закавказьенин акы-дунма республикаларының көдээ ажыл-агыйының мурнакчыларының чөвүлел хуралы болза Закавказьенин акы-дунма республикаларының көдээ ажыл-агый бүдүрүүлгезинин улам ынай хөгжүүрүнге чугула рольлу ойнап, СЭКП ТК-ның январь Пленумунун шиитпирлерин эн дүргени-биле амыыралга боттандырар дээш демиселге бистерни шуптувусту улам улуу-биле соруқ киирер болгаш сырый каттыштырар дээрзинге чигзиниг түрбас деп илеткелчи чугаалаан.

Грузияның көдээ ажыл-агыйының хөгжүлдезин сайгарып чугаалап турган, республикада ам-даа ажыглаттынмаан улуг курлавырларның барын илеткелчи демдеглээн. Чижээ, Грузияның шайжылары эрткен чылын күрүнеге соттуг шайны 157 мун тоннаны саткан. Бо чылын Грузия чуртка 165 мун тонна шайны бээр ужурлуг. Тараа, кат-чимистер, виноград, цитрустар бүдүрерин база дыка көвүдеткен турун болур.

Мал ажылының продуктуларын бүдүрерин шиитпирлии-биле көвүдедир болгаш мал ажылынга быжыг чем суурну тургузарын чедип алыр дээш республиканын партия организациязы бүгү хемчеглерни ап турар.

Амгы үеде колхозтарда отчёт-сонгулдалыг хуралдар эрткилеп турар. Колхозтар даргаларынга түскай эртемниглерни сонгуурун болгаш удуртукчу албан дужаалдарга аныяктарны дидимы-биле дешилдирин Грузияның компартиязының Төп Комитеди колхозчуларга сүмелээн дээрзин эш Мжаванадзе чугаалаан.

СЭКП ТК-ның Пленумунга чүве чугаалап турган, Никита Сергеевич Хрущев Азербайджанның партия организациязын чөптүү-биле шүгүмчүлээн болгай деп, Азербайджанның КП ТК-ның бирги секретары эш В. Ю. Ахундов бодунун илеткелинге чугаалаан. Ол шүгүмчүлелди бис чөптүү кылдыр хүлээп ап, шыны-биле билгеш, амгы үеде Пленумнун шиитпирлерин дүргени-биле-ле амыыралга боттандырар талазы-биле хемчеглерни ажылдап кылып турар бис.

Республиканын көдээ ажыл-агыйының кол алырлары хөвен болгаш мал ажылы болуп турар. Хөвен бүдүрерин көвүдедир талазы-биле кылыр деп турар хемчеглернин дугайын илеткелчи тодаргайы-биле чугаалап берген. Бо чылын комплексилиг механизацияның 1232 бригадаларын тургускан болгаш оларга бүгү хөвен тарылгазының үштүн ийи кезиин быжыглап каан. Тарылганын бүгү-ле шөлдеринге нефтиден уктаныш тывылган өзүлде бүдүмелдерин ажыглаан турар.

Суттарылгалыг чер ажылын улам ынай хөгжүдерининн Азербайджанга улуг ужур-дузалыын эш Ахундов демдеглээн. 1961 — 1965 чылдарның дургузунда республиканын хөвен тарын турар районнарынга суттарылгалыг черлернин шөлү 171 мун гектар көвүдээр, тарылганын улуг шөлдерин суттарыга-биле хандырарын улам өжиктиккен.

Эзт бүдүрерин көвүдедир төлөде республикага малды семирти чемтерерин болгаш семирти өткарарын калбаа-биле ажыглаары, малдын чаш төлдерин четчелештир өстүрери көрдүнген. Хаван болгаш куш ажылы дүргени-биле хөгжүүр апаар. Тараа культураларын, шайны, ногааларны, кат-чимистерни, виноградты болгаш таапкыны бүдүрерин улам көвүдедиринин айтырыгларын илеткелчи тодаргайы-биле чугаалаан. Көдээ ажыл-агый продуктуларын болбаазырадып кылып турар үлетпүр бүдүрүлгелерининн күчүлерин улгаттырар талазы-биле хемчеглер дугайын чыылганнарга илеткелчи база чугаалап берген.

1960 чылдың түннелдерин чугаалаан, Армениянын КП ТК-ның бирги секретары эш Я. Н. Заробянның чугаалааны болза, Армениядa эзт, сүт болгаш дагаа чуурталары бүдүрининн хемчээли өскен, колхозтарда болгаш совхозтарда малдың баш саны көвүдээн, тараа болгаш өске-даа культураларның дужуттуу бедээн. Сөөкла болгаш хөвен бүдүрер талазын ап көөрге, чеди чылдың сөөлгү чылында чедип алыр деп көрген деннел чедип алдынган.

Ындыг болзажок, көдээ ажыл-агый продуктуларын бүдүрерин көвүдедиринин болгаш оларның ботунелерин чиигедиринин арталарын бистин республикада ам-даа ыраактала долу эвези-биле ажыглап турар деп илеткелчи айыткан. Чеди чыл планы-биле көрдүнген деннелди 1964 — 1965 чылдарда чедер кылдыр мал ажылының продуктуларын бүдүрерин өстүрининн ындыг темпилерин хандырар ужурлуг тодаргай хемчеглерни амгы үеде республикада ажылдап кылып турар дээрзин эш Заробян оон ынай чугаалаан.

Көдээ ажыл-агый продуктуларын бүдүрерин көвүдедиринин эн чугула негеллези болза, боттарының күш-ажылының талазы-биле колхозчуларның материалдыг сонуургалының системазы болур деп санап турарын Я. Н. Заробян чугаалаан. Ынчалзадаа ол система республикада улуг четпестерлиг болуп турар. Бот орулга-чарылгаже чедишкиннии-биле шилчээн эн дээре колхозтарның дуржулгазын өөренип көөрүн болгаш продукцияның санын, шынарын база бот-үнезин барымдаалап көрүп турган кижилернин материал-талазы-биле сонуургалын көдүреринин уламна болбаазырангай хемчеглерин ажылдап кылырын Армениянын КП ТК-зы белүк түскай эртемниглерге болгаш эртемденнерге дааскан.

В. П. Мжаванадзе, В. Ю. Ахундов болгаш Я. Н. Заробян оларның илеткелдериниң соонда чугаалажыр айтырыгларның талазы-биле санал беришкиннери эгелээн.

ТБИЛИСИ. (СЭТА). Закавказье республикаларының көдээ ажыл-агыйының мурнакчыларының чөвүлел хуралы февраль 7-де доозулган.

СЭКП ТК-ның Бирги секретары, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. С. Хрущев аная түве чугаалаан. Оон чугаазын хуралдың киржикчилери улуг сонуургал-биле дыннаан.

Грузияның, Азербайджанның болгаш Армениянын эр, хөрөөжен колхозчуларынга, совхозтарның болгаш СТС-тернин эр, хөрөөжен ажылчыннарынга, көдээ ажыл-агыйынын түскай эртемниглерине болгаш бүгү ажылдакчыларынга чөвүлел хуралдың киржикчилери кыйгырыг хүлээп алган.

Совет Эвилелинин Коммунистиг партиязының Төп Комитединге чагааны хурал база бир үн-биле хүлээп алган.

БҮДҮРҮЛГЕЛЕР ЧАРЖЫП ТУРАР

Кызылдың «Коммунтудуг» септелге-тудуг эргелелинин коллективи Совет Эвилелинин Коммунистиг партиязының XXII съездизинге алдар болдурган социалистиг чарышка «Тыва тудуг» тудуг-монтаж эргелелинин коллективин кыйгырган.

Төвгүлүг чеди чылдың үшкү чылының онаалгаларын хуусаа бетинде күүседир дээш область эн улуг тудуг организацияларының коллективтериниң аразында калбарган чарышка киржип, аңаа алган хүлээлгелериниң дугайын «Коммунтудуг» эргелелдиң тудугжулары бо арында чугаалап турар.

Чаа арга-биле

«Коммунтудуг» тудуг-монтаж эргелелинин даргазының дужаалын өзугаар бистин бригадавыс бо чылдың январь 6-дан өгелеп бот-орулга-чарылгалыг чаа арга-биле ажылдап киришкен. Бригадада 22 ажылчын бар. Олар областын хандырылга болгаш сайгарылга эргелелинин складын тудуп турар.

Бот орулга-чарылгалыг ажылдаарының аргалары-биле бригаданың кежигүннери танышкан. Ажылдың баштайгы хүннериниң эгелээш-ле тудуг материалдарының кадагалалы болгаш хүлээп алышкыны улам-на шынгыы апарган, автомашиналарның болгаш аът транспортунун сөөртүп келген тудуг материалдарын ылаптыг хемчээп ап турар. Түскай мергежилинден хамаарылга чокка ажылчын бүрүзүнүн күжүн четче ажыглап болурунун аргазын комплексилиг бригада берип турар. Бригаланын кежигүннерининн күш-ажылының бүдүрүкчүлүү хүн бүрүде 125—130 хуу болуп турар.

Механизацияны өжиктиккен тудумна күш-ажылдың бүдүрүкчүлүү улам бедээн турар ужурлуг. Ындыг турбуже, бистин тудуг шөлүвүстүн девискээринде «Пионер» деп ийи кран ажылгал чок чыдар. Кол механик болгаш прораб ону ажыглалче киирер талазы-биле дарый хемчег алыры чугула.

Бистин бригадавыс «Тыва тудуг» тудуг-монтаж эргелелинин комплексилиг бригадаларын социалистиг чарышка кыйгырып тур.

В. МАНАКОВ,
комплексилиг бригаданың бригадири.

Хоорайның суг дамчыдылга четкизинин тудуунга Санай Сенги 4 чыл ажылдап келген. Бодунун ажылга аксеткилдиг, кызымаккай чорду-биле ол анаа ажылчындан бригадирге чедир депшээн. Санайның удурткан бригадазы айларның, кварталдарның планыг онаалгаларын 120 — 130 хуудан кудулатпайн турар.

Партияның XXII съездизинге алдар болдурган социалистиг чарышка киришпишаан, Санайның бригадазы он айларның планын октябрь 17-де күүседирин хүлээнген.

ЧУРУКТА: Бригадир Санай Сенги.

Фото С. ФЕОКТИСТОВТУУ.

ПЛАННЫ ХУУСАА БЕТИНДЕ КҮҮСЕДИР БИС

«Коммунтудуг» септелге-тудуг эргелелинин тудуг черлеринде ажыл амгы үннерде хайныышкынныг чорун турар. Тудугжулар СЭКП-ниң XXII съездизинге чедишкинниг ужуражыр дээш боттарынга бедиткен хүлээлгелерни алган. Берген сөзүн ээлээр төлөде, кижилер, бригадалар болгаш тудуг организациялары боттарының аразынга социалистиг чарышты калбартыр, оон күүселдезинин чорун турарын доктаамал хынаар ужурлуг.

Ынчангаш бистин тудугжуларывыстың коллективи «Тыва тудуг» тудуг-монтаж эргелелинин тудугжуларын социалистиг чарышка кыйгырган болгаш СЭКП-ниң XXII съездизинин ажыттынар хүнүнге чедир тудуг-монтаж ажылдарының планын күүседирин, камнаттынган хөренгини ажыглап турган, хөй-ниитиниң күжү-биле кызыл булун тудуп алырын хүлээнген. Оон ынай чурталга бажыннарының, оруктар болгаш тротуарлар тудугларының чыл планын хуусаа бетинде күүседирин, суг дамчыдылгазының тудуун чыл планында айытканын өзугаар доозар болгаш ону ажыглалга киирер, база тудугжулар коллективи шупту өөредилгеже хаара туттунган турарын чедип алыр деп олар боттарының социалистиг хүлээлгезинде бижип алганнар.

Комплексилиг бригаданың бригадири Василий Манаков бодунун тудугжуларының эки ажылдап турарынга өөрүшкүзүн илередип турар: —Бистин бригадавыс январьның 20 хонуунун бүдүрүлге планын 120 хуу күүсеткенин эргелелдиң көргүзүг самбыразынга бижээн. Дараазында он хонуктун түннели оон багай эвес болган. Январьның бүдүрүлге планын бригада 130 хуу күүсеткен. Ында 22 кижи ажылдап турар. Олар бот орулга-чарылгалыг ажылдаарының эгелекчизи болган. Бригаданың мурнакчылары Алексей Мукин, Владимир Васильев, Иван Маринцев олар бригадирниң ажылынга дузалажып турарлар.

Хоорайның суг дамчыдылгазының тудуунда ажыл база-ла багай эвес чоруп турар. Чер казыкчыларының бригадазында Санай Сенги — ол бригаданың мурнакчызы. Партия[illegible] болгаш күрүненің совет кижи дугайында сагыш салыышкынынга харыы кылдыр кижиниң улам-на эки ажылдаксаазы келир-дир. ынчангаш чеди чылдың шалыпчыларының одуруунга доктаамал турӯр мен — деп, ол чугаалаан.

Ажылда бергелер турар, ынчалзадаа ол бергелерни ажып эртерин, социалистиг хүлээлгелерни ыяавыла күүседирин бистиң тудугжуларывыс бүзүредип турар.

Эргелелдиң ажылында четпестер база тургулаан. Ылаңгыя хоорай канализациязының, хеп чуур черниң тудуунга көрдүнген акша-хөренги четче ажыглаттынмаан. Тудугга болгаш септелгеге аар күш-ажыл негеттинер ажылдарны механизастаары дыка оожум чоруп келген. Ассортиментилерниң план күүселдезинге контроль кошкак турган болгаш бүдүрүлгеге графиктиг план чок турган. Ол четпестерни үзүткаар дээш бо чылын шиитпирлиг хемчеглерни алыр ужурлуг бис.

В. МИРОШНИКОВ,
профэвилелдиң тудуг комитединиң даргазы.

СТАНОКЧУЛАР БРИГАДАЗЫ

СЭКП ТК-ның январь Пленумунун бүдүүзүнде бистиң бригадавыска коммунистиг күш-ажылдың бригадазы деп атты тывыскан. Ону бис чугле чүткүлдүг күш-ажылывыс-биле чедип алган бис. Бригада күш-ажылдың бүдүрүкчүлүүн-даа бедиткен, продукцияның шынарын-даа өжиктиккен. Ол сорулганы ынчаар күүседип алыры берге турган, чүге дээрге цехтиң дерилгези багай, станоктар бот-боттарындан ырак.

Ынчалза-даа сорулганы ыяавыла күүседиринче чүткүл биске чангыс аай турган. Ажылды шууштурулгалыг арга-биле чорудуп турган, станоктарны чергелешкек кылдыр тургузуп алган бис. Түннел эки апарган: күш-ажылдың бүдүрүкчүлүү 20 хуу бедээн азы хүн бүрүде 3 кубометр ажыг шала ыыштарын болгаш шала базыткыыштарын кылып турар апарган бис, ол болза үш аал ишти чурттаар бажыннарга салырынга четчир шала-дыр.

Бригаданың кежигүннери дакпыр-дакпыр мергежилдерни шиңгээдип ап турар, станок бүрүзүн хандыр өөренген. Ынчангаш ажылывыс түннели улам өжиктиккен, бедик шынарлыг продукцияның цеги деп атты чедип алган бис.

СЭКП-ниң XXII съездизинге уткуштур бүгү улустуң социалистиг чарыжынга киржип, бодувуска бедиткен хүлээлгени алдывыс. Съездиниң ажыттынар хүнүнге чедир он айларның бүдүрүлге планын 120 хуу күүседир бис. Дилиг материалдарын камныг ажыглавышаан, 10 мун кезек штукатура дранкаларын, 150 вагонметр херим ыыштарын белеткээр бис. Ыышты дөрт талазындан чангыс угда чондурар чаа станокту ажыглалга киирер, ынчангаш күш-ажылдың бүдүрүкчүлүүн ийи катап бедидер бис. Маңаа холбаштыр чиг-этти киир, белен продукцияны үндүр сөөртүр демир орукчугаш кылдынар.

Бистин бригадавыстың кежигүннери «Тыва тудуг» тудуг-монтаж эргелелинин станокчулар бригалаларын социалистиг чарышка кыйгырбышаан, төөгүлүг чеди чылдың үшкү чылында алган хүлээлгелерин бүгү көргүзүг талазы-биле ажыр күүседирин хүлээнип турар. Ол ышкаш чүгле бүдүрүлге ажылдарынга улуг чедишкиннерни чедип алырындан аңгыда, хөй-ниити ажылдарга идепкейлиг киришпишаан боттарывыстың ниити билиивисти, түскай мергежилдериви сокчаал чок белдерин хүлээнип тур бис. Ол айларның планныг онаалгаларын октябрь 17-де күүседирин база хүлээнип тур бис.

Ол бүгү партияның төөгүлүг съездизинге бистиң төлептиг белээвис болур.

И. ИВАНОВА.
коммунистиг күш-ажыл бригадазының бригадири.

Чурукта: И. Иванова.

Партия организацияларының пленумнарындан болгаш активтер хуралдарындан

Чурттуң республикаларында болгаш областларында пленумнар, партия активинин хуралдары амгы үеде калбаа-биле болуп эрткилеп турар. СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң демдеглээни четпестерни коммунистер анализтеп база көдээ ажыл-агый продукциязын бүдүрерин улам ынай көвүдедир талазы-биле тодаргай хемчеглерни төлевилеп турар.

МОЛДАВИЯНЫҢ КП ТК-НЫҢ ПЛЕНУМУ

Кишенёвке Молдавияның КП ТК-ның пленуму болунун ажылын доосканы. Республиканың тараа болгаш мал ажылын көдүреринин аргаларының дугайында изиг маргылдаалар чүгле хуралдарга эвес, харын чапсарлар үезинде база калбарып турган. Кол кичээнгейни кукурузаже угландырган турганы таварылга эвес. Молдавияда кол болуп турар тараа болгаш мал чеминиң ол культураазы бүгү тарылгаларның үштүн бир кезээн эзлээн. Республикада ону өстүрерининиң чаңчылы чүс-чүс чыл дургузунда нептереэн.

Ынчалза-даа сөөлгү үеде республикада тараа ажылынга кичээнгей кошкак салдынып турганын Молдавияның коммунистиг партиязының ТК-ның бирги секретары З. Т. Сердюк бодунун илеткелинге демдеглээн.

150 мун гектар эн эки черлерниң га бүрүзүнден 50 центнерден эвээш эвес, оон өске шөлдерниң га бүрүзүнден 30—35 центнер дужут алыр дугайы пленумга демдеглеттинген.

Мал ажылының продукциязын бүдүрерин көвүдедир талазы-биле тодаргай хемчеглер төлевилеттинген. Бо чылын республиканың бүдүрер ниити эдинге хаван эдинин денгиүүрү 50—55 хуу болур.

Кукурузаның бедик дужуду дээш бүгү улустуң походунга киреринче Молдавияның көдээ ажыл-ишчилерин пленум кыйгыган. Республиканың ажыл-ишчилери партияның XXII съездизинге алдар кылдыр бо чылын бүгү көдээ ажыл-агыйны көдүрерин СЭКП ТК-га бүзүреткен.

ТАРААА БҮДҮРЕРИН БҮГҮ ХЕМЧЕГ-БИЛЕ КӨВҮДЕДИР ДЭЭШ

Тараа ажылын хөгжүдери партияның **Калуга** обкомунуң пленумунуң киржикчилерининиң кичээнгейниң төвүнге турган. Пленумга илеткел кылган—СЭКП обкомунуң бирги секретары С. О. Постовалов болгаш санал берген эштер СЭКП ТК-ның январь Пленумунга областың удуртукчуларының ажылының четпезин илереткен шүгүмчүлелдерниң чөптүүн демдеглээннер.

Эн чоокку чылдарда курукканчерлерни, эвээш продукт бээр сиген шөлдерин андарарының болгаш чайын андарар арыг черлерни эвээждиринин күсели-биле тараа культураларының тарылга шөлүн 75 мун гектарга немей калбартырының чугулазын ораторлар чугаалап турганнар. Кырлыг-караның тарылга шөлүн бүдүн чартык катап калбартыры демдеглеттинген. Чер ажылының культуразын бедидеринче улуг кичээнгей салыры эргежок чугула — ол чорук гектар чер бүрүзүнден бо чылын-на 3—5 центнер немелде тараа дужудун алырын хандырар.

Хүлээп алдынган доктаалда мал чеминиң баазазын быжыглаар, ниитинин мал ажылын көдүрер, часкы тарылгага белеткел ажылында улуг четпестерни үзүткаар талазы-биле хемчеглер демдеглеттинген.

КОЛ КИЧЭЭНГЕЙНИ ХОЙ АЖЫЛЫНЧЕ

Читага областың партия активинин хуралы болуп эрткен. Областың көдээ ажыл-агыйының кол адыры—хой ажылын хөгжүдеринге кол кичээнгей салдынган. Малдын кыштаглаашкынын багай организастаан районнарның адрезинге шынгыы шүгүмчүлелдер болган. Бо чылын 1 миллион 200 мун хураганны, а ол ышкаш өске-даа чүзүн малдарның хөй санныг чаш төлүн өстүрер сорулга салдынган.

МУРНАКЧЫЛАРГА ДЕҢНЕЖИР

Томск областың партия активинин хуралы көдээ ажыл-агый продукциязын бүдүрерин көвүдедир талазы-биле тодаргай хемчеглерни төлевилээн.

Илеткелчи болгаш санал берген эштер көдээниң ажыл-ишчилерининиң дээре чедишкиннерин, Томск областың байлактыг курлавырларын чижек кылдыр көргүзүп турганнар.

Бүгү чүзүн малдарның баш санын бо чылын-на көвүдедирин хандырар мал чеминиң быжыг баазазын тургузарынче кол кичээнгейни хурал угландырган.

ЛИТОВЧУ ТАРААЖЫЛАРНЫҢ ПЛАННАРЫ

Каунаска көдээ ажыл-агый ажылдакчыларының республика Чөвүлел хуралы болуп эрткен. Илеткелчи — Литванын КП ТК-ның бирги секретары А. Снечкус болгаш санал берген эштер январь Пленумунун шиитпирлерин көдээ ажыл-агый продукциязын бүдүрерин көвүдедиринин дайынчы программазы кылдыр демдеглеп турганнар.

Тараа ажылын хөгжүдеринче онза кичээнгей салдынган: чоокку ийи-үш чылдар дургузунда республика тараа хереглелин долузу-биле боду хандыртынар болгаш күрүнете 8 миллион пудтан эвээш эвес тарааны чыл бүрүде садар аргазы бүрүн бар болган.

Чөвүлел хуралдың ажылынга Литва ССР-нин Дээди Совединин Президиумунун даргазы Ю. Палецкис болгаш республиканың Министрлер Чөвүлелинин даргазы М. Шумаускас олар киришкеннер.

Чөвүлел хуралдың киржикчилери СЭКП ТК-га байырлыг чагааны улуг көдүрүүшкүн-биле хүлээп алган.

Чоннуң макталын чедип алганнар

ИНВАЛИД БОЛЗА-ДАА...

— Бир холун оскунган-даа болза, садыглап турда дүргенин, эптиин көрбес сен бе.

— Ындыг харын, бо садыгжыны он чыл хире көрүп келдим.

— Сагыш-сеткили-даа чымчак, саарып-садыглап өөренгенидаа аажок эр-дир.

— 1960 чылда бараан саарылгазын 103 хуу күүсеткен ийикпе?

— Ийе, өске садыгжыларны ашкан-на болгай.

Сүт-Хөл РТС-тин магазининге садын алыкчылар ол магазинниң садыгжызының дугайында ынчаар мактап чугаалажып турганнар. Ындыг садыгжы кымыл ол?

...Оон бээр он бир чылдар эрткен. Сүт-Хөл райпозунун баштаар черинге Ада-чурттуң Улуг дайынынга киржип чорааш бир холун оскунган, инвалид аныяк кижи келгеш, садыгжы болуп ажылдаар күзелин илереткен. Оон бээр-ле ол баштай Киров аттыг колхозта, сөөлзүредир РТС-те магазиннерге садыглап келген. Оон магазининге бараан, азып-чем аймаа белен-не үзүктелбес. Садын алыкчыларга кандыг чугула барааннар хереглеттинин турарыл, оларны райпонун складтарындан өске садыгжыларны мурнай ундуруп алгаш, сөөртүп чедирип аар. Бараанналрның өртээн, хемчээлин, кылган шынарын магазинге чарлал кылдыр азып-даа, бажыңнарны кезип чорааш чугаалап-даа турар. Садын алыкчылар-биле оон харылзажып турарының бир аргазы ол.

Бараанналрның чаа өртектерин эде санаар харыысалгалыг ажылдың үезинде садып алыкчыларның ортузунга тайылбыр ажылын ол чорудуп келген. Чамдыкта хуучуларны чыып алгаш, оларга бараанналрның эрги, чаа өртектериниң ылгалдарын, чаа акшаже шилчээнинин соонда чамдык бараанналрның өртектериниң дугайын оларга чугаалап берип турган. Чаа акша-биле садыглап эгелээнинин баштайгы үннериниң бээр бараанналрны ол улам-на хөйү-биле эккеп ап, январьның бараан саарылгазының планын 101 хуу күүсеткен.

Чонга төлептиг бараан болган мындыг мурнакчы садыгжы—Михаил Ефимович Вострукову Сүт-Хөл районда танывас кижи ынчангаш барык-ла ховар.

Д. Сюрюн-оол.

* * *

ЭКИ АЖЫЛДЫГ СТОЛОВАЯ

Өвүр районнун «Коммунизмче орук» колхозунун столоваязынга кире бээрге чылыг, чырык, культурлуг. Чемненикчи кижи аскыга тонун азып кааш, чунуп алгаш, арыг-шевер стол артынга барып олуруптар. Чемниң шынары хөй янзы болгаш амданныг. Кыргаан далганныг, картофельлиг, капусталыг мүннер, котлеттер, пироги база өске-даа чүүл чемнер хөй. Колхозчулар болгаш ынай-бээр чорушканнар оон талон-биле-даа, акша-биле-даа садып чемненип турар.

Столоваяның ажылдакчылары чайын столоваяны штукатурлап, чугайлап, шалаларны, эжиктерни, сонга рамаларын дозулап алганнар. Поварлар Монгуш Долаана, Куулар Анчымаа, чем дажыкчылары Монгуш Чолдакан, Монгуш Чачаң олар чемни ой-шаанда эки шынарлыг белеткеп, чемненикчилерниң макталын чедип ап шыдааннар.

Ынчангаш бо столовая районда эн эки ажылдыг столовая деп мактадып турар.

Ш. САНДЫЙ.

Турциянын чазааанга Совет чазактын медеглели

МОСКВА. (СЭТА). Февраль 3-те ССРЭ-нин Анкарада элчини Н. С. Рыжов Турция Республиканын Даштыкы херектер министри С. Сарперге чоралан болгаш Турциянын девискээринде НАТО-нун ракета баазаларынын тулуунун дугайында турк парлалганын дыннадыглары-биле холбаштыр медеглелди Совет чазактын даасканын ёзугаар аная тутсуп берген.

Турк парлалганын дыннадыгларын ёзугаар алырга, ам бо үеде Турциянын девискээринде НАТО-нун шериг планнарынга дүүштүр ол организациянын акша-хөрөнгилери-биле ортумак ырахшылдыг ракеталарны салып үнүрер шөлдернин тулуун чорудуп турар. Турцияда, тодаргайларга Совет Эвилелинин кызыгаарларынын шуут чоогунда, ракеталар баазаларынын тулуунун дугайында болгаш Турцияны ядролуг чепсек-биле чепсеглөөр дээр ол шериг бөлүглежиишкининин бодалынын дугайында дыннадыглар Совет чазакты кичээндирбейн барып шыдавас деп чүве черле билдингир-дир деп Совет чазактын медеглелинде чугаалаан.

Турция-биле чагай қожа-хелбөө эки харылзааларны тургузарынче үүткүвүшаан, Совет Эвилелиниң чазаа ийи улустарнын тайбынче болгаш найыралче үүткүлдеринге дүүшпейн турар кандыг-бир базымны турк талаган баш үүр кылбас дээрзинге илегелин илергейлөөн, ынчангаш тайбынныи хөрөөнге кыжаныш турар айыылдыг авантюраларже чүртту киир тырттырар арганы Турция Республиканын удуртукчулары бербес дээрзинге бүзүрөөри күзенчиг болур ийик.

Үстүнде айытканы-биле холбаштыр Турциянын девискээринде НАТО-нун ракета баазаларынын тулуунун дугайында турк парлалганын дыннадыглары боттуг байдалга дүгжүп турар бе дээр дугайында Турциянын чазаа тайылбыр бөөр болза ону Совет чазак үткүп хүлээп алыр ийик деп медеглелде чугаалап турар.

Колхоз бүдүрүлгезинге херээженнерниң киржилгези

Партия болгаш чазак ие-чаштарны камгалаарынче кичээнгейин үргүлүү салып, ниитиниң бүдүрүлгезинге херээжен чоннун киржилгезинге уламна таарымчалыг байдалларны тургузуп турар. Бистин колхозта уруглар-нын күрүне хандырылгалыг яслиэи доктаамал ажылдап база колхозтун уруглар яслизи сезоннуг үеларде ажыттынып турар апарган чорук колхоз бүдүрүлгезинге херээжённерниң киржиринге чогумчалыг байдалды хандырган.

Колхозта партия организациязы, колхоз баштаар чер болгаш херээженнер төвүлели-биле кады ажыл кылып шыдаар херээженнерни колхоз бүдүрүлгезиниң янзы-бүрү участоктарынга быжыглаар дугайында хемчегларни үргүлүү ап келген. Оон түннелинде эрткен чылын мал ажылынга 140, тулугга 57, хову ажылынга 11 херээженнер доктаамал ажылдаан. Шупту 240 ажыг колхозчу херээженнернин иштинде күш-хүнүнүң минимумун күүсеттирээннер барык чок. Эштер Шимекей, Байысылан дээш өскелер-даа 600 — 700 күш-хүннерин ажылдап алганнар.

Колхоз бүдүрүлгезиниң мурнакчыларынын аразында херээженнернин саны улам-на көвүдеп турар. Сланчылар эштер Чурук, Бойдаа, Хандымаа, Ывыймаа олар эрткен чылын сүт саалдазынын талазы-биле алган хүлээлгелерин ажыр күүсеткилээн. Бызаа ажаакчызы эш Киилиг 65 инектин бызааларын бүрүн өстүргеш, төрөөн колхозунга дужааган. Коммунист эш Арандол удуртқан херээженнер звенозу колхоздуң тудуг ажылында идепкейлиг киржин турар. Эткен чылын ол звено 30 муң кезек туйбу бүдүрер планын 33 муң кылдыр ажыр күүсеткен.

Колхозчу араттарнын культуралуг амыдыралынын деннелин бөлүдер дугайында СЭКП обкомунун V пленумунун доктаалын боттандырар талазы-биле чамдык хемчеглер алдынган. Херээженнернин хөй кезии чүрттүлгө бажыннарынын арыг-шевер байдалын эжижип, хептерин чүп, чунар бажынны доктаамал ажыглап чанчыга берген. Колхоз төвүнден эгелээш, малчыннарнын турлаглаарынга чедир бүгү чон хлебти боттары быжырып, чемге хереглеп турар апарган.

Ындыг болза-даа херээжен кадрларны өстүрер, оларны удуртур ажылга депшидер талазы-биле ажыл ам-даа барык чоруттунмаан. Чижээ, колхозтун ферма эргелекчилериниң, бригадирлериниң болгаш учётчиктериниң аразында чаңгыс-даа херээжен кижи амдыгча чедир чок болуп турар чорукту партия организациязының, колхоз баштаар черинин, ылангыя СЭКП райкомунун херээженнер ортузунга ажыл чорудар кылдызының четпес ажылы деп демдеглезе чогуур.

И. КУҢААЖАП.

Эрзин район,
«Чаа орук» колхоз.

Башкы — пропагандист

Чөөн-Хемчик районнун Чадаана сумузунда сес чыл школазының башкылар коллективинге бо өөредилге чылының эгезинде СЭКП төөгүзүн өөренир бөлгүмну тургускан. Оон пропагандизинге башкы өш Хертек Дөлөөни томуйлаан. Үк бөлгүм кичээлдеп эгелөөнинден бөөр чаңгыс-даа кичээл үспөөн болгаш дыннакчыларнын иштинден кичээл үскен кижи база чок. Пропагандист кичээлге өйшаанда эки белеткениң турарындан, өөренип турар темаларны амыдыралбиле холбаштырып, дыннакчыларга солун кылдыр тайылбырлап турарындан кичээлге дыннакчыларнын сонуургалы болгаш идепкейи бедик.

Ам үеде үк бөлгүм коммунистиг болгаш ажылчын партияларнын төлөөлекчилериниң Москва Чөвүлел хуралынын төөгүлүг документилерин өөренип доозуп турар. **К. БАЛДАҢ.**

Комсомолчуларнын өөредилгези

Комсомол чыдыышкынының бо өөредилге чылында ВЛКСМ Бай-Тайга райкомунун чанынга көдээ ажылагайының тодаргай экономиказын өөренир бөлгүмну организастаан.

Өөредилге чылының эгезинден бөөр үк бөлгүм үзүктел чок ажылдап келген, ында өөренип турар аныяктар кичээлдерге доктаамал олуржуп, өөренип турар темаларын эки шингээлип ап турар.

Бөлгүмнүң пропагандизи, аныяк специалист эш Х. Чимба активтерге көдээ ажыл-агайының экономиказын өөредир дээш, кичээл бүрүзүнге хынамчалыг белеткениң, теорияны практиктиг айтыыглар-биле, амыдыралла дириг чижектер-биле эки холбаштырып турар. Моон ужурундан ол бөлгүмде кичээлдер солун, билдингир, утка-шынары бедик болуп турары ол.

Кол чүүл—өөреникчилерге быжыг билигни бээринде

Район школаларынга бо өөредилге чылының бирги чартыы өөредилге-кижизидилгелиг ажылдың талазы-биле чамдык эки талаларлыг бооп доозулган. Кышкы каникул үезинде школаларнын башкылар коллективтери өөредилге чылының ийиги чартыында школаларга херектиг түүдерни хынамчалыг белеткеп, өөредилгениң материалдыг баззазын четчеңгеннер. Оон соонда өөреникчилер парталар артында база катап олурупкаш, чаа күш-биле өөренип киришкен.

Бистиң школаларывыс өөредилгени амыдырал-биле холбаштырарын практика кырынга шиитпирлевишаан, өөреникчилерниң ханы болгаш быжыг билиглиг чоруун хандырар, оларның идеилиг кижизидилгезин экижидер талазы-биле эвээн ажылдарны чорутканнар. Бирги улдунга бодаарга багай демдектиг өөреникчилерниң саны эвээн кызырылган, өөредилгениң шынары ниитизи-биле 86 хуу болган. Баян-Тала чеди чыл (директору өш Калдар-оол), Ийме чеди чыл (директору өш Шыдыраа), Чадаананың № 2 болгаш Чыраа-Бажы школалары (директорлары эштер Гордеев, Канчыыр-оол) өөредилге-кижизидилгелиг ажылдың деннелин бедиткеннер.

Удуртуп турар класстарының болгаш башкылаан эртемнериниң талазы-биле багай демдектиг чаңгыс-даа өөреникчи чок башкыларның саны көвүдээн. Чижээ, Чыраа-Бажы ортумак школазында 8—10 класстарда химия, биология башкызы эш В. Толмачева, эге классар башкызы эш О. Даңзы, Чадаана № 2 школазында география башкызы эш Я. Станкеевич, орус дыл болгаш литература башкызы эш Л. Скорых, Шеми, Чадаана көдээ Советтерде, көдээ ажыл-агайының дуржулга станциязында школаларның эге класстарынын башкылары эштер М. Самдын, М. Потехина, М. Василкова болгаш оон-даа өскелерни оларга хамаарыштырып болур.

Чамдык школаларда политехниктиг угланыышкынныг эртемниң башкылаашкынынче улуг кичээнгей салдынган. Башкылар физика, химия кичээлдеринге машиналарны, механизмнерни болгаш бүдүрүлгениң кол адырларының технологтуг чорудулгаларының үндезиннерин өөреникчилерге билдингир кылдыр өөредип турар.

Бо өөредилге чылында мурнунда ортумак болгаш чеди чыл школалары турган үш школаларны сес чылдыг, Чадаананың № 1 болгаш № 2, Чыраа-Бажы школаларын он бир чылдыг кылдыр организастаан, оларга көдээ ажыл-агайның база бүдүрүлгениң үндезиннерин өөредир аргалыг материалдыг баззаны тургускан. Ол школаларда өөреникчилер үлетпүрүнүң болгаш көдээ ажыл-агайның механизастаашкынының теоретиктиг база практиктиг үндезиннерин шингээдип ап турарлар. Оон-биле кады өөредилге чылының бирги чартыында школаларның өөредилге-кижизидилгелиг ажылында чамдык четпестер амдаа чайлаттынмаанын демдеглээр херек. Чадаананың өш Комбу директорлаан № 1, Хайыракан болгаш дуржулга станциязында эштер Сорулга, Өлзей-оол директорлаан школаларда өөредилгениң шынары куду болган. Чижээ, дуржулга станциязында школаның өөредилгезинин шынары чүгле 77 хуу болган.

Чамдык школаларда башкылар коллективтери ада-иелер-биле четпес харылзажып база ында төрөдер көмитеттери багай ажылдап турар. Ол ышкаш башкылар кичээлдерге кошкак белеткелдиг келип, уругларга эртемнерни тодазы-биле тайылбырлавайн турар.

Оон түннелинде өөредилге чылының бирги чартыында район школаларынга 400 хире өөреникчилер багай демдектиг болган. Өөреникчиниң багай демдектерни аптары дээрге, айтып турган эртемнерин башкы кижи өөреникчилерге билиндирип шыдаваанынан болдунар.

Өөредилге чылының ийиги чартыында башкылар коллективтери башкылаашкынның деннелин бедидип, ада-иелер-биле болгаш классан дашкаар ажылды экижидип турган, өөредилгениң шынарын бедидери чугула. Үүге дээрге кол чүве өөреникчилерге ханы, быжыг билигни бээри болгай.

К. СЕДИП.

Чөөн-Хемчик райкүүскомнун улус өөредилге килдизинин эргелекчизи.

Пятница санында-ла

Тес-Хем райкүүскомнун милиция салбырының бажыңынга пятница санында-ла районнун суд, прокуратура, милиция органнарының ажылдакчылары — партия болгаш комсомол кежигүннери чыглып кээрлер. Олар РСФСР-нин чаа кеземче хоойлузун өөренип турар.

Район судунун херечилел бадылакчызы Ольга Петровна Губина кичээлдерни солун, билдингир кылдыр эрттирип, тайылбырлап берип турар темаларны суд, прокуратура, милиция органнарының ажылы-биле холбаштырып келген. Өөренип турарларның чамдыызы бодунун ажылынга байлак дуржулга чок эштер үүе болганда, олар бо кичээлдерге хейну билип ап турарлар.

Б. ЧАПАЙ.

МУРНАКЧЫ МОТОРИСТ

☆ ☆

Чаа-Хөл районнун септелге-техника станциязының моторизи Даңылаа Түлүш тракторларын болгаш көдээ ажыл-агай машиналарының септелгезин чүгле эки шынарлыг чорудуп, хүн ноомазын үүлүүр 150 хуудан өр күүседип турар.

Чурукта: Д. Түлүш трактор хөлдүрүкчизинин «П-10» деп моторун септеп түр.

Фотозу А. Аирнин.

☆ ☆

БИЖИКЧИЛЕР ИЛЕРЕДИП ТУР

Маңгыс амыдыралдан шын орукче кирерин хүлээнген

Көңгүл Чымбаның ниитиге ажыктыг ажыл кылбайн, маңгыс байдалдыг чүрттап чоруурунун дугайында материал эткен чылдың төнчүзүнде № 228 (4712) «Шынга» парлаттынган, Бай-Тайга районнун Көп-Сөөк көдээ Советиниң күүскому, партия, советтиң калбак активинин киржилгези-биле «Шын» солунга бижиттинген ол материалды чугаалашкаш, ниитиге ажыктыг чүү-даа кылбас, маңгыс амыдыралдыг ол кижиге хемчег хүлээткен.

Чымба ийи чыл мурнунда ол колхозтун шарыларын-кадарып тургаш, 5 шарыны болгаш ажылааш, орнунга молдургалар киирип, колхозка ак-сеткилдиг ажылдаваан. Ынчангаш «Тиилелге» колхозтун колхозчуларының 1959 чылдың июльда болган ниити хуралы ону колхозтан үндүр сывырган. Оон соонда ол күрүнеиң бүгү-ле онаалгаларындан хостуг, колхозтуң одар девискээрлеринге кара-туразы-биле хууда малын одарладып, кулакшыргыны шинчилиг чүрттап келген.

Чымбаны колхозтан үндүрген дугайында бүгү колхозчуларнын хуралының доктаалын райкүүскомнун сан килдизи (эргелекчизи өш Нүржүт) база-ла ол-ла дораан таныжып көрбейн, аная чогуур үндүрүглер, күрүне планнары онаавайн келген. Көдээ Советтиң, аът, улаг дугайында база школага одаар ыяш белеткээр онаалгаларын ол сагыштыбиле күүсетпейн келген.

Ону көдээ Советтиң күүскомунга баштай чугаалажып турар үеде Чымба «болумда бүрүү чок, колхозтан чылдагаан чок черге мени Одан-оол үндүрген. «Шын» солунда бижээн үүүдер эмин эртир көөредишкендир» дигилеп, ол ышкаш, «колхозка ажылдааргa ажык-орулга чок» деп-даа чугаалап турган. Ол хирезинде «ийи чыл иштинде тараа садыш көрбөөн мен, колхозтан мурнунда ажылдааш алган 2 тонна тараам-биле амыдыраа келдим» деп чугаалаан.

Хуралга Чымбаның аажы-чанында, маңгыс амыдыралында бүгү-ле четпестерни шыңгыызы-биле илереткен болгаш ону билиндирген.

Оон аалынга улуг-улуг кымчыларлыг, аргамчы-сыдымнар дергилээн эки-эки аътгарлыг Чымба ышкаш маңгыстар болгаш тоянчы кижилер үзүлбейн келген. Ол ындыг кижилер аная келген соонда колхозтун ажылдарын саап ижип олурган ийи чангыс инээ чидер турган. Оон соонда Чымбага кандыг-ла бир таныттырмас база-ла эки аттар артып калган. Чоокта чаа районун чылгычы Салчак Дүреп 10 чылгы чидирген. Көңгүл Чымба ону кедирип алган. «Менээ кончуг аттан мундур, аргалан база эскел, сээн чидирген малдарынның ужурун билир болгаш оон эткен болур мен» дээн. Күжүр чылгычы чүзү боор ийик, кончуг аттан эткен бербишаан, «кылан каранын база аная бергеш чорудупкан. Түннелинде чылгычының идегели-даа күүсеттинмээн, мундурган аңдын аргызыр, бодунга таарышкан «аян-чуунга» Чымба ажыглаан. Бо чижезин ооң кажар маңгыссыг, ажырымчы чоруун көргүзүп турар.

Чымба Көп-Сөөк көдээ Советинде үнгеш, Барыын-Хемчиктин Эрги-Бажылыкче чоруурун дилеп турар. Оон өске черлерге ажылдап, чүрттаар хостуг-ла харын, ындыг болза-ам Чымбаның ниитиге ажыктыг ажылды кылбайн тоянчылап чоруур, маңгыз-зу-биле чүрттаар дээн кажар аргызын чидирип, аная ыяавыла ниитиге ажыктыг ажылды кылдыртып, хемчегниитинин контролюнга тургузарын шиитпирлээн.

Ол бодунун кара-туразы-биле кайы-бир өске черже чоруур болгаш хамааржып турган көдээ Советинде чогуур документилерни чоруткан турар. Ол документилерге «маңгыс бодгаш толанчы ёзу-биле чүрттаан чораан, ниитиге ажыктыг ажыл кылбаан Чымба дээрзи» деп тодаргай ыныгдарын көдээ Советке актив сумелээн.

Чымбаның бар турар малын чыдаанзыга илереткеш, ийи чылдың үнүрлери — эрги акша-биле 9[illegible] рубльди төлеттирери-биле онаага[illegible] 1960 — 1961 өөредилге чылын школага ыяавыла күүседир 90 кубометр ыяшты белеткээрин даасканы.

Көңгүл Чымба болунун бүрүүзүн билинген болгаш үстүнде онаалгаларны күүседип, ак-сеткилдиг ажылын көргүскеш, төрөөн колхозунга кирип, колхоз төвүнче көжерин хүлээнген.

А. АЛЕКСЕЕВ.

„Эзенги дынзыдып“ алыр дишкеш

Торгалыг суурда көдээ клубтун киномеханиги эш Картин, база Чааты суурда көдээ клубтун киномеханиги эш Фунтиков олар Шагаан-Арыг хоорайдан аалдарынче чаныш чоруурунун мурнунда «Эзенги дынзыдып» алыр дишкеш, хоорайнын аъш-чем магазининге хап келгештин 2 шил водка саткылап алган. Өөнүктер магазинден үнген дораан-на бирээзинин аскын ажыткаш, бир-бир дугураанны ашкан.

Удавайн олар бир шилди божуда каашкан. Механиктер райкүүскомнун культура киллизинден алган 3500 рубль түннүг кино биледин болгаш район төвүнүн магазининден саткылап алган барааннарын шанак бажынга бөле шараан Шагаан-Арыгдан шанактыг аъттыг чорупкан. Район төвүнден 6 километр хире ырап келгеш, шилиниң бирээзинин аскын ажыткаш, черге ижип эгелээн.

Ийиги шил божуттунун турда өннүктеринин угааны алдаг-онак турган. Оон ынай чоруцканын оларның кайызы-даа ден-дүн билир. Картин чалгын чок шанактан анцарлып бар чыда эжинин бир талахы будунда кидис идиинден сегирип алган. Хос идик ол-ла дораан буттан уштына бөөрге, Картин орукка чыдып калган. Ол үеде арага оларның кайызында медерел чок кылдыр «сопкан» турган.

Дүн ортузу эрте бергенде черге ужуп калган Картин сергеп келирге (харын-даа соокка дона бербөөнаас-кежик болган) эки-даа, шанактыг аъды-даа чок. Саарзык идик тудуп алган Картин Торгалыг суурда Фунтиковтун ада-иезинин бажынга келген.

Оон ада-иели болгаш чамдык улуг тар Фунтиковту машиналыг дилеп өгелээн. Чаатыга келгеннер, ынаа база чок. Шагаан-Арыг хоорайга шагдаа черинге келгеш, оларны сеткили ам ооҗургаан.

Кыштың кончуг ыыклама, [illegible] ажыг грагус фогунда хоорайга хүдүс шанактыг аът кире маннап келгенин дежурный шагдаа көрүп каан. Аътты тудуп аарга, шанак кырында бир талакы будунда идии чок эзирге кижи улуп чыткан. Шанакта хөй түннүг кино биледи болгаш бараанар чораан. Фунтиковту шагдаа черинге кадагалап хондурган.

Күрүнеиин хөй түннүг хөрөнгизин кадагалап чоруурун билбейн, билбетедир арага ишкеш, кыштын кончуг соогунга амы-тынын оскунар часкаан Картин биле Фунтиковка хемчегларны көргүзери-биле районнун администрация комиссиязынга болгаш райкүүскомнун культура киллизинге дыскатган.

Ынчалза-даа районнун администрация комиссиязы болгаш культура киллизи Картин биле Фунтиковка мынчага дээр хемчег хүлээтпөөни эмин деп.

К. ДАМБАА.

КОММУНИСТИГ КИЖИЗИДИЛГЕНИҢ МЕТОДТАРЫН БОЛГАШ ХЕВИРЛЕРИН ДОЛУ АЖЫГЛААР

Амгы үениң байдалында партийжи пропаганданың сорулгаларының дугайында СЭКП Төп Комитединиң доктаалын боттандырар дээш Бий-Хемниң партия организациязы массаның ортузунга политиктиг ажылдың чаачаа хевирлерин калбаа-биле ажыглап, партийжи-политиктиг ажылды, марксизм-ленинизмниң теориязын өөренирин коммунизм тургузуушкунунуң практиктиг сорулгалары-биле холбаштырарынче кол кичээнгейни салып турар.

Эткен өөредилге чылынга дөмейлээргe, бо өөредилге чылында политбөлүгүмнериниң, политшколаларның, семинарларның четкизи дыка калбарган. Ында өөренип турарларның саны өзүп, коммунистериниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң политиктиг, экономиктиг өөредилгеге сонуургалы улам калбарып турар. Партия чыдыышкынының четкизин четчеңгерде дыннакчыларның эртем билиин, кылып турар ажылын, эки-туразын барымдаалап, өөредилгениң янзы-бүрү хевирлерин организастаан. Районда 45 бөлүгүмнерни, оон иштинде тодаргай экономика өөренир 12 бөлүгүмү болгаш бир семинарны тургускан. Ам партия өөредилгезинин янзы-бүрү хевирлеринде 875 кижи өөренип турар, оларның 322-зи коммунистер.

Ам кол үүе бөлүгүмнериниң кичээлин үзүктел чок чорудары, кичээлдеринин шынарын бедидери, коммунизм тургузуушкунунуң практиказыбиле, амыдырал-биле холбаштырары болур. Партия райкомунун чанында көдээ ажыл-агай экономиказын өөренир семинарынын дыннакчылары бирги кичээлинде «Кызыл тараачын» колхозтун Туран фермазынга барып, оон ажылынын дүржулгазын өөренгеннер. Ферма эргелекчизи эш Доронин, мурнакчы саанчы эш Баукова болгаш өскелер-даа боттарының дүржулгазын чугаалааннар. Ферманың мурнакчы болуп турары болза каш чылдарның иштинде инектиң уксаазын сайзырадыр ажылды чорудуп, саар инектерниң ажаалга чемгерилгезин шын тургузуп турарында болур деп чүвеге дыннакчылар бүзүрөөн. Ийиги кичээлди Каа-Хем районнун Ленин аттыг колхозунга барып эрттирген.

Туран СТС-тин чанында үлетпүр бүдүрүлгелериниң тодаргай экономиказын өөренир бөлүгүм кичээлдерин кончуг солун эрттирип турар. «Үлетпүр бүдүрүлгелерге ажыл төлевири» деп теманы пропагандист турган эш Балабанов кончуг солун эрттирген. Өөредилгени СТС-тин амыдыралы-биле холбаштырган төлөөде, дыннакчылар СТС-тин ажылын эжижидер дугайында боттарының саналдарын киирип турганнар. Ол саналдарны дирекция чери өөренип көрүп, ажыл-агайга шингээдир хемчеглерни ап турар.

«Искра» колхозта көдээ ажылагайының тодаргай экономиказын өөренир бөлүгүм колхоз бүдүрүлгезин ханы өөренип турар. «Көдээ ажылагайны специализастаары» деп теманы өөренип тургаш, «Искра» колхозка мал ажылы улуг орулганы бөөр деп түннелди дыннакчылар кылганнар болгаш ону херек кырынга канчаар боттандырарының хемчеглерин база тодаргайлап көрген.

Марксизм-ленинизмниң үндезинерин өөренир семинарны пропагандист эш Селина организастыг эрттирип турар. Туранның ортумак школазының башкылары аная өөренип алган үүлүн боттарының практиктиг ажылы-биле холбаштырып турарындан школада өөредилге-кижизидилгелиг ажыл эки түннелдиг болуп турар. Мындыг чижектерге эш Кициннин удуртуп турары үлетпүр комбинадында бөлүгүмү, эш Захаровтун удуртуп турары район эмнелгезинде бөлүгүмү, эш Хвостовтун удуртуп турары «Өөк» совхозта бөлүгүмү киириштирип болур. Ам партия чырыдыышкынының бүгү четкилеринде СЭКП ТК-ның январь Пленумунун материалдарын , улуг сонуургал-биле ханы өөренип турар.

Партия райкомунун болгаш партия эге организацияларының талазындан хынаалданы сула чорутканындан «Кызыл тараачын» колхозтун Черби, Эәрбек, Кара-Хаак, «Өөк» совхозтун Тарлаг, Чкаловка фермаларында база «Хадың» колхозтун төвүнде бөлүгүмнер доктаамал эвес кичээлдеп, кичээлдериниң идейлиг деннели куду, амыдыралдан хоорук болуп турарын айтыр херек. Ол ышкаш аныяктарның политчырыдыышкынының, кежээки школаларының ажылында улуг четпестер бар. Районда 2200 хире аныяктарның үүгле 722 хирези өөренип турар. Чамдык райпо, өрт командазы, банк, «Искра» колхоз, «Өөк» совхоз ышкаш черлерде аныяктарның өөрениринге таарымчалыг байдалды тургузпайн турда ында партия эге организациялары хемчег албайн турган.

Калбак массаларның ортузунга политиктиг агитацияны чорудуп турар 12 агитпунктуларны районда тургускан. 21 агитколлективтер ажылдап турарлар. Агитаторларның составында коллуунда-ла көдээ ажыл-агайының тускай эртемниглери, бригадирлер, инженер-техниктиг ажылдакчылар болгаш башкылар кирип турар.

Сөөлгү үеде ГШБ-де агитколлектив эки ажылдап турар. Комсомолчу мастер эш Мандрыгин бодунун бригалазынын кежигүннеринге беседаларны үргүлүү кылып берип турар. Бүдүрүлге планнарының күүселедзин түүневишаан, күш-ажылдың бүдүрүүлүүн бедидер дугайында сорулгаларны салып турар. Оон түннелинде ол бригада социалистиг чарыштың бирги черин ээлеп, ийи катап шаннаткан. Бригада коммунистиг күш-ажылдың бригадазы деп хүндүлүг атты чедип алыр дээш демисежип турар. Политмассалыг ажылды эки тургусканының түннелинде ГШБ чылдың бүдүрүлге планын декабрь 29-та күүсеткен.

Туран фермазында агитас-массалыг ажылды Туранның ортумак школазының коллективи чорудуп, агитхуудустарны үндүрүп, концерттерни көргүзүп турар. Ферманың бүгү коллективи социалистиг хүлээлгелерни ап, оон түннелин үндүрүп турар. Оон түннелинде ферманың ажылдакчылары эткен чылын алган социалистиг хүлээлгезин бүгү талазы-биле ажыр күүсеткеннер.

СЭКП райкому, партия организациялары агитаторлар-биле ажылды чорудуп, чөвүлел хуралдарны, дуржулга солчуушкуннарын кылгылаан. Ай санында агитаторларның тускай хүнүн доктааткан. 1960 чылдың декабрьда болган «Агитаторлар хүнүнге» «Кым ажыл кылбазыл, ол чем чивес» деп лекцияны дыннаан болгаш агитаторларны ол темага беседалар чорударынче угландырган. База беседаны канчаар белеткээри болгаш ону чорудары деп темага консультацияны дыннаан. Оон соонда агитаторлар Ахматулин, Шагорин канчаар ажылдап турарынын дугайын чугаалааннар.

Агитаторларның ажылын ам үеде СЭКП ТК-ның январь Пленумунун материалдарын, чер-чер Советтеринге сонгулдалар дугайында Дүрүмү, бистиң чүрттүү иштики болгаш дашкы политиказының дугайын тайылбырлаарынче угландырган.

Мурнакчы арга-дуржулганы нептередир сорулга-биле «Хадың» колхозтун мурнакчы саанчызы эш П. Формованың 10 чыл дургузунда фермага ажылдап келген оюн демдеглеп эрттирген. Ам «Кызыл тараачын» колхозтун сураглыг саанчызы эш Бичин-уругнун Туран фермазынга 10 чыл ажылдаан оюн демдеглээринге белеткениң турар.

Фермалар аразында бот-боттарынга барып, дуржулга солчуруун организастап турар. Эң ылангыя Туран фермазынга «Искра», «Тиилелге», «Хадың» колхозтарның саанчылары, бызаа ажаакчылары аалдап чораан, саанчылар Баукова, Бичин-уруг, ферма эргелекчизи өш Доронин оларнын беседаларын дыннааннар. Бо чылдың январь 14-те «Өөк» совхозка районнун мурнакчы саанчылары, хаван ажаакчылары болгаш колхозтарнын улуртуур ажылдакчылары, тускай эртемниглери барып, совхозтун мал ажылы-биле таныжып чорааннар.

Агитас-массалыг ажылдарнын дээштиг чоруу ам-даа куду, ол бүгү чоруттунуп турар лекциялар, беседалар, концерттер коллективтериниң мурнунга тургустунуп турар сорулгаларындан ыракта хоорук бооп турар. Ырак черлерде малчыннар, кадарчылар, ажылчыннар ортузунга политиктиг ажылдарны сула чорудуп турарывысты миннип демдеглээри чугула. Чижээлээрге, Эәрбек, Черби, Кара-Хем, Кудук, Сай-Кара, Сесерлиг, Тарлаг болгаш оон-даа өске черлерге агитаторлар, лекторлар, удуртукчу ажылдакчылар ховар барып турар. Тыва дыл кырында лекция, беседалар дыка эвээш болуп турар.

Культура-чырыдыышкын албан черлери боттарының ажылын амгы үенин негелдезинге ам-даа дүүштүр тургузуп шыдаваан, колхозтарның, совхозтун практиктиг сорулгаларындан хоорук ажылдап турар.

Агитас-массалыг ажылдарны, культура-чырыдыышкын албан черлерининн ажылдарын коммунистиг тургузуушкуннун практиказы-биле чоок холбаштырып, СЭКП ТК-ның январь Пленумунун шиитпирлерин күүседиринче, партияның XXII съездизинге күш-ажылчы чедиишкиннерлиг ужуражырынче угландыр улам-на калбартыры бирги чергенин чугула сорулгазы болуур. Ол ышкаш ам болур чер-чер Советтеринин сонгулдаларынга чедиишкинниг ужуражып, мал кыштаглаашкынын эки эрттирер, часкы тарылгага белеткелдерни үлегерлиг чорудар, сонгулдалар хүнүнге ажылчы чоннарның мораль-политиктиг чаңгыс эвин база катап көргүзер дээш Бий-Хемнин партия организациязы күжениишкинниг ажылдаар.

К. ДОРДУП-ООЛ,
СЭКП Бий-Хем райкомунун секретары.

СОВЕТ СПУТНИКТИ ДЕЛЕГЕЙ МАГАДАП ТУРАР

КУР

Кыдат улус Совет Эвилелинге Черниң чаа улуг кылымал эдеринчизин салып үндүрген дугайында медээни бодуунуң совет акы-дуңмалары дээш аажок улуг чоргаарал болгаш өөрүшү-биле хүлээп алган. Черниң аар дензилиг кылымал спутнигин хөй чадалыг сайзырангай ракетаның дузазы-биле салып үндүрген дугайында СЭТА-ның дыңнадыы Пекинге орай үче алдынган.

Синьхуа агентилели ол медээни республиканың бүгү солуннарының редакцияларынга дораан дамчыдып берген. Совет эртемниң болгаш техниканың чаа бүүрелдиг артык күштүүлүүн — аажок улуг спутникти салып үндүрениинин дугайында медээни КУР-нуң Пекинде улусчу төп радиостанциязы, а ол ышкаш чурттуң бүгү радиостанциялары бүгү хүннүң дуразында каш удаа дамчыдып келген.

Пекиннин «Бэйцзин ваньбао» дээр өзөө үнер солуну СЭТА-ның дыңнаазын улуг эге-биле бирги арнынга тарлап үндүрген. ССРЭ-ге Черниң аар дензилиг кылымал спутнигин салып үндүрген дугайында дыңнадыларга чаа спутниктиң аажок аар дензизин, ооң оруунуң санажылгага чоок болганын, ында бүгү аппараттарның таарымчалыг ажылдап чоруурун демдеглээн.

«Бэйцзин ваньбао» солуннуң ажылакчызы эш Ванның СЭТА-ның корреспондентизи-биле беседазынга чуулааны болза, Черниң чаа совет спутнигин салып үндүрениинге Кыдатта бүгү хижилер-биле бир дөмей баыр чедирип тур мен. Совет эртемниг болгаш техника бодунуң шылгарангай чедиишкиннери-биле бүгү делегейни доктаамал кайгадып турарынга аңчыга берген бис. Чаа совет корабльдиң — спутниктиң 6.483 килограмм аар дензизи магадаашкынны болдуруп турар деп Ван чугаалаан.

Польша

Барык 6,5 тонна аар дензилиг чаа совет кылымал спутникти салып үндүрген дугайында медээ бүгү Польшага дораан тарай берген. Польшаның радиозу бо чугула чаа үүлдүй удаа дамчыткан.

Польша солуннар космиктиг октаргайны шиңгээдип алыр талазы-биле совет эртемниң чаа чедиишкиннериниң дугайын дамчыткан. Ол медээни «Трибуна люду» болгаш «Жиче Варшавы» солуннар бирги арынарынга бижээн. Аар дензилиг кылымал спутникти октаргайже салып үндүрген чорук октаргайны шиңгээп алыр талазы-биле бурунгаар аажок улуг базым болур.

Чаа совет спутникти Черниң оруунда салып үндүрген чорук болза космиктиг октаргайже кижиниң ужудуп ужурин шуут белеткээр шинчилел кылдарының кол звенозу болур өзүн солуннар демдеглеп турар.

Совет эртемденнер аажок улуг чаа кылымал эдеринчини оруунче салып үндүрүп шыдаан дээрзин «Жиче Варшавы» солун бижээн. Бо спутниктиң дензизи Американың эң аар дензилиг кылымал эдеринчизиниң дензизинден барык үш катап ажыпрар. Ол чорук ракета техниказының талазы-биле Совет Эвилелиниң интпирлиг ажыл турарын база каттап көргүзүп турар-дыр.

Болгария

Болгар телеграф агентилелиниң ажылып турарын өзүгаар алырга, Черниң чаа совет кылымал спутникти салып үндүрген дугайында медээ бүгү Болгарияга чаңыык ышкаш дуруп тарай берген. Космосче улуг спутникти чедиишкинниг салып үндүрген чорук космосче баштайгы кижиниң ужудуп үнер хүнүн чоокшулап турар чаа медээлерни чыып алыр таны берип турар деп агентилелдеглээн.

Спутниктиң улуг дензизи совет раета техниказының артык күштерлиниң дугайын маргыш чокка хереченлеп турар.

Англия

Өзөлчеглиг совет спутникти чедиишкиниг салып үндүрген дугайында дыңнадыг Лондонга улуг сонуургалды болдурган. Лондоннуң радиозунуң болгаш телевидениезинин «Россиядан улуг чаа үүлдер» деп дамчыдылгазы бүгү Англияга каш минута иштинде-ле тарай берген.

«Джодрелл бэнк» обсерваториясының директору профессор Ловеллдиң медеглээни болза, «Орустар космосче кижиниң ужудуушкунун боттандырар дээш улуг күжениишкиннерни салып турар дээрзин бо салып үндүүшкүн база катап хереченлеп турардыр». Ол-ла обсерваторияның төлөлекчизиниң дыңнатканы болза, тускай эртемниглер чоокку каш хүннерде совет спутникти хайгаарааарын чорудар.

Пресс Ассошиэйшн агентилелдиң эртем хайгааракчызы болза, ССРЭ-ге чаа кылымал спутникти салып үндүргенин «аажок улуг чедиишкинниг чорук болур» дээн.

Франция

Совет Эвилелинге аажок улуг спутникти салып үндүрген дугайында дыңнадыг бүгү-ниитиниң кичээнгейиниң төвүнде туруп турар. Парижтин солуннары ол дыңнадыгны аажок улуг эгелер-биле дыңнадып, чаа совет кылымал спутникти салып үндүргени космиктиг октаргайны шиңгээдип алыр талазы-биле шылгарангай чедиишкин болур деп демдеглеп турар.

«Журнал дю диманш» дээр солун совет эртемденнериң чаа чайыннанчак чедиишкининиң дугайында дыңнадыгны «Орустар 6,5 тонна дензилиг аажок улуг спутникти октаргайже салып үндүрдү» деп эге-биле бижээн. Солун онза кичээнгейни чаа совет спутниктиң дензизинче болгаш ында тургускан нарын аппаратураже көрүүндүрүп турар. Спутниктиң дензизи-биле дөнгел кыллыр кожун каан 6 чиик автомобильдерниң чуруун чурааш, парлап үндүрген. «Каттышкан Штаттар космиктиг ракетаны чогаадыр болгаш салып үндүрер талазы-биле Совет Эвилелинден бети дээргеле 3 чыл хожудан калган» деп солун бижип турар.

Совет спутниктиң бүгү приборлары ооң ужудуушкунунуң тода ажылдаарын хандырбышаан, кайгамчыктыг-ла эки ажылдан турар-дыр деп «Юманите-диманш» солун бижээн.

Франс Пресс агентилелдиң бүгү француз солуннарга берген тайылбырында чугаалан турары болза, «Черниң чаа кылымал спутнигин салып үндүрген чорук орус ракеталарының күүзүнүң чаа көрүүлези болур. Бо салып үндүрүүшкүн болза, бо талазы-биле орустарның Каттышкан Штаттарны иле-ле ажыл турарын көргүзүп турар-дыр».

АКШ

Черниң чаа улуг совет спутнигин салып үндүрген чорук Нью-Йорктун бүгү солуннарының кичээнгейин көрүндүрген. «Нью-Йорк геральд трибюн» солун спутникти салып үндүрген дугайында дыңнадыгны «Россия 7 тонна спутникти октаргайже салып үндүрген» деп эге-биле бодунуң арнынга бижээн. «Совет Эвилели 7 тонна дензилиг спутникти чаа ракетаның дузазы-биле салып үндүрген» деп «Нью-Йорк таймс» солун бижээн.

«Улуг спутниктерни октаргайже салып үндүрер аргазының талазы-биле ССРЭ мурнал турар» деп президент Кеннединиң бодунуң чагаазында бижээн сөстерин айытпышаан, «Нью-Йорк таймс» солуннуң бижип турары болза: «Неделяның төнчүзүнде ол үнеләэшкин бодунуң бадыткаашкынын алган. 14.000 фунт дензилиг спутникти салып үндүргенин Россия дүүн чарлады».

Швеция

«Дагенс нюхетер» солуннуң бирги арнынга улуг эге-биле бижээни: «Аажок улуг совет спутник Швецияның девискээриниң кыры-биле ужудуп эртти. Ол болза, космосче кижиниң ужудуп үнериниң будүүзүнде чиңгине шылгалда болур».

«Стокгольмс тиднинген» солуннуң спутникти нарын болгаш сайзырангай аппаратура-биле чепсеглээнин демдеглээш, медеглээни болза, «амгы спутник — ол дээргe, улам аар дензилиг космиктиг корабльди салып үндүрериниче чаа базым болур».

«Свенска дагбладет» солуннуң бижээни болза, Совет Эвилели дензизиниң талазы-биле тергиин улуг спутникти салып үндүрдү. Космиктиг ужудуушкуннар талазы-биле сөөлгү америх экспериментилерни чаа совет спутникти салып үндүргени-биле денчевишаан, солуннуң айтып турары болза, спутниктерни шуут салып үндүрериниң техниказының талазы-биле американнар Совет Эвилелинден амдаа хожудавышаан.

Аргентина

Буэнос-Айресте үнүп турар бүгүле солуннар Черниң аар дензилиг кылымал спутнигин Совет Эвилелинге чедиишкинниг салып үндүрген дугайында дыңнадыгларны көскү черлеринге парлагылаан.

«Мундо» солуннуң бижээни болза: «Россия 6,5 тонна дензилиг спутникти салып үндүрдү». Совет Эвилели 6 тонна 483 килограмм чаа аар спутникти октаргайже салып үндүрдү. Ол болза, космиктиг октаргайже кижиниң мооң мурнунда салып үндүрген спутниктериниң эң-не улуг спутник болур» деп «Пренса» солун демдеглээн.

Бүгү солуннар Совет Эвилелинге чаа спутникти салып үндүрген дугайында СЭТА-ның медеглелин бүрүнүбиле парлаан.

Греция

Черниң чаа совет спутнигин салып үндүргенинге болгаш ооң аажок улуг аар дензизинге бүгү делегей магадап турар, ол чорук болза, совет ракеталарның сайзырангайының болгаш күүзүнүң дугайын хереченлеп турар деп «Авги» солун ССРЭ-ге улуг космиктиг корабльди салып үндүрген дугайын шак ынчаар тайылбырлап турар.

«Элефтерия» дээр эң улуг буржуаз солуннуң Черниң совет спутнигин салып үндүргенинге турасскааткан тускай үүлүнге айытканы болза, моон мурнунда кижиниң холу-биле кылган бүгү спутниктерден эң-не улуг космиктиг корабльди Совет Эвилели салып үндүрген-дир.

Австрия

Австрияның хөй-ниитизи бодунуң дензизиниң талазы-биле эң-не улуг спутникти ССРЭ-ге салып үндүрериниң боттандырганын октаргайның мөнге чажыттарын билип алырына совет эртемденнериң кол ролюнуң чаа базыткаашкыны кылдыр көрүп турар. Венаның солуннары совет аар кылымал спутникти салып үндүрген дугайында дыңнадыгны улуг эгелер-биле көскү черлеринге парлагылаан.

СЭТА-ның дыңнадыын тайылбырлавышаан, «Дас клейне фольксблат» дээр солуннуң бижээни болза, «Совет Эвилели хөй санныг приборлар-биле чепсеглээн эң-не аар дензилиг ужудар аппаратты октаргайже салып үндүрүп шыдаан-дыр».

Совет кылымал спутниктиң октаргайының оруунче үне бергенин хайгааралдың хөй санныг америх станциялары албан өзүүзү-биле бадыткаан дээрзин солун демдеглээн.

Швейцария

Совет эртемниң чаа кайгамчыктыг чедиишкининиң дугайында медээ бүгү Швейцарияга дораан тараан. Черниң аар кылымал спутнигин Совет Эвилелинге салып үндүргені дугайында СЭТА-ның дыңнадыын тус черниң радиозу болгаш телевидениези бир дугаарында дамчыткан. «Бодунуң дензизиниң талазы-биле бөгүнге чедир бар турар спутниктерден ажып турар спутникти орустар дүүн Черни долгандыр салып үндүрдү. Ооң дензизи — 6.483 килограмм болган» деп «Сюисс» солун бижээн.

Боттарының тайылбырларына солуннарның бижип турары болза, Спутникте бүгү-ле приборлар таарымчалыг ажылдаан болгаш спутникти салып үндүрерде тургустунган бүгүле эртем сорулгалары күүсеттинген.

Индия

Черниң чаа улуг кылымал эдеринчизин Совет Эвилелинге салып үндүргени Индияның хөй-ниитизиниң болгаш парлалгазының улуг сонуургалын болдурган.

Ол төөгүлүг болуушкуннуң дугайында дыңнадыгны Индияның бүгү төп солуннары парлаан. «Индиан экспресс» солуннуң улуг эге-биле бижээни: «Россия октаргайже аар спутникти салып үндүрген. Спутниктиң медээлери хүлээп алдынган». «Моон мурнунда салып үндүрген бүгү-ле спутниктерден эң-не аар дензилиг спутникти салып үндүрген чорук космосту шиңгээдип алыр талазы-биле Совет Эвилелиниң кол рольдуун бадыткап турар» деп «Стейсмен» солун демдеглээн.

ГФР

Барыын герман парлалга совет эртемниң болгаш техниканың чаа шылгарангай тиилелгезиниң дугайын «6,5 тонна дензилиг спутник октаргайда», «6 тонна дензилиг спутникти салып үндүрген» деп эгелер-биле дыңнаткан. «Чаа спутник болза, октаргайже мынчага чедир салып үндүрген спутниктерден эң-не аар дензилиг спутник болур» дээрзин «Вельт ам зонтаг» солун демдеглээн.

ДПА агентилелдиң спутникти салып үндүрген дугайында дыңнадыында демдеглеп турары болза, Совет Эвилели космосту кижиниң шиңгээдип алыры херектиң талазы-биле база бир чугула базымны ажып эрткен. «Ооң түңнелинде совет эртемденнер космосче кижиниң ужударынга база бир базымны кылган дээрзинге кандыг-бир чигзиниишкин турбас» деп агентилелдиң медеглелинде чугаалап турар. ДПА агентилелдиң миннип турары болза, Черниң барык 6,5 тонна дензилиг спутнигин салып үндүргеш, Совет Эвилели ракета техниказында бодунуң кол ролюн бадыткаан. Ол салып үндүрүүшкүн ракетаның шимчедикчизиниң совет конструкциязының ам бар артык күштерлиин тодазы-биле көргүзүп турар-дыр деп ДПА бижээн.

Япония

Артык күүлүг кылымал спутникти Совет Эвилелиниң чедиишкинниг салып үндүргениниң дугайында тайылбырлавышаан, «Токио таймс» солун АКШ база катап хожудап калган деп бижээн. Эрткен чылдың чайынында эттың Черге ээп келгениниң, Оожум океанның районунга ракеталарның чедиишкинниг шылгалдаларының, адактың сөөлүнде 6,5 тонна дензилиг кылымал эдеринчини салып үндүргениниң түңнелинде Совет Эвилели ракета тудуунуң талазы-биле шылгарангай чедиишкинин көргүскен дээрзин солун бижээн.

Австралия

Совет Эвилелинге чаа улуг спутникти салып үндүрген дугайында СЭТА-ның дыңнадыы Австралияның солуннарының эң-не көскү черлерин ээлеп турар. Сиднейнин, Мельбурнуң болгаш Аделаидтың солуннары СЭТА-ның дыңнадыының тодаргай допчулалын парлавышаан, Совет Эвилелиниң салып үндүрген спутнигиниң эң-не аар дензилиг болганын демдеглеп турар. Совет Эвилели космосту шиңгээдип алыр болгаш космиктиг октаргайже кижиниң ужудуп үнериниге белеткелдин хереченге бурунгаар чаа улуг базымны кылган дээрзин австрали солуннар айтып турар.

Пакистан

«Морнинг ньюс» болгаш Пакистанның өске-даа солуннары «Орустар эң-не аар дензилиг спутникти салып үндүрү», «6,5 тонна дензилиг чаа космиктиг корабль октаргайда» деп улуг эгелер-биле бижээн. Бүгү солуннар чаа совет спутниктиң аажок аар дензизинче кичээнгейни көрүндүрүп турар. Ылангыя «Доон» дээр солуннуң демдеглеп турары болза, спутниктиң хемчээлдери аңаа кижиниң олурун болурунга четчир.

Ленинград. «Буревестник» деп спорттуң эки-тура ниитилелиниң чоокта чаа болган бүгү-эвилел маргылдааларынга спортсмен Валерий Брумель 2 метр 25 сантиметр бедикти ажа халый берген. Бо чедиишкин болза, бажың иштинге черниң бедиин халыырының талазы-биле делегей рекордун ажып турар.

Чурукта: Валерий Брумельдиң чаа рекордту тургузуп, 2 метр 25 сантиметрни ажа халаан үези.

Фото **И. Барановтуу.**
(СЭТА-ның фотохрониказы).

ПБФ-ниң күүскомунуң сессиязының ажылы доозулган

БЕРЛИН. (СЭТА). Февраль 4-те Профэвилелдериниң Бүгү-делегей федерациязының күүскомунуң сессиязының хуралынга профэвилелдериниң V Бүгү-делегей конгрезинге белеткелбиле болгаш тайбың база чепсеглениишкинни дүжүрери дээш, национал хамаарышпас чорук, социал болгаш экономика талазы-биле негелделерни камгалаар дээш ажылчын аңгының болгаш ооң профэвилел организацияларының демиселин илепкейжидери-биле холбашкан айтырыгларны чугаалажыл көөрү үргүлүүлээн.

Санал-оналдар доостуру-биле ПБФ-ниң чиңгине секретары Луи Сайян допчу харыы кылдыр чүве чугаалаан. Сессияга болган делгеренгей солун чугаалажылга элээн каш түңнелдерни кылыр арганы берип турар дээрзин ол демдеглээн: Бирээде, бистиң үениң шынарын үнелеп көөр талазыбиле делегейниң профэвилел шимчээшкининиң угланыышкынының кол айтырыгларының талазы-биле күүскомунуң бүгү кежигүнериниң бүрүн чаңгыс эптиг болуп турааының тодаргайы, ийде, аңгылар демиселиниң хогжүлдезинин дугайында айтырыгга болгаш капитализмниң ниити кризизиниң чидигленгенин үнелеп көөрүнге бүрүн чаңгыс эп-сеткилдин бары: ПБФ-ниң чаңгыс эвиниң политиказы, ооң тактиказы болгаш ажылының стили кандыг болур үжурлугул дээр дугайында айтырыгда бүрүн чаңгыс эптиг бары. Ажылчын аңгының чаңгыс эви дээш демиселдин айтырыы бот-боттарының аразында шуут холбаалыг ийи талалыг болуп турар: чаңгыс эптиң ажык удурланыкчылары, ажылчын шимчээшкининде кандыг-даа ылгай көөр чоруктун талалакчылары болуп турар кижилериң хөделиишкиннерин сойгаалаары, ажылчын аңгының хөделиишкинерининң чаңгыс эвин үүлдүгүнүп турар кижилер-биле найыралдыг харызааларны күштелдирери. Хостуг профэвилелдериниң делегей конфедерациязында тургустунган байдалдың дугайын чугаалааш, Луи Сайян ажылчын аңгының хөделиишкиннериниң чаңгыс эвин боттандырарына, профэвилелдериниң чаңгыс эвин катап тургузарына дөгүм болгу дегхарызааларны калбартырына улуг аргаларның ажыттынганын айыткан.

Допчу харыызының түңнелинге Луи Сайян ам бо үеде профэвилелдериниң 107 миллион кежигүннери ПБФ-де санаттынып турар дээр дугайын дыңнаткан.

1961 чылда ПБФ-ниң бюджединиң дугайында илеткелди сессияга дыңнаан болгаш чугаалажып көрген.

ПБФ-ниң күүскому профэвилелдериниң V Бүгү-делегей конгрезин 1961 чылдың декабрь 4-тен 16-га чедир Москвага чыылдырар дугайында шиитпирни хүлээп алган.

Профэвилелдериниң V Бүгү-делегей конгрезиниң хүн айтырыынга даразында айтырыгларны киирген:

1. ПБФ-ниң ажыл-чорудулгазы болгаш империализмге удур тайбың дээш, тайбың кожа-хелбээ догунаашкын дээш, чепсеглениишкинни бүгү-ниити болгаш бүрүн дүжүрери дээш, ажылчы чоннарның экономиктиг болгаш социал негелделерин камгалаар дээш демиселге профэвилел организацияларының амгы сорулгалары;

2. Колониализмни үзүткаар дээш улустарның демиселинге профэвилел организацияларының ажыл-чорудулгазын болгаш эп сеткил каттыштырылгазын күштелдирери;

3. Ревизия комиссиязының илеткели;

4. ПБФ-ниң удуртукчу органнарын соңгууру.

Сессия профэвилелдериниң V Бүгү-делегей конгрезин чыылдырарыбиле холбаштыр тускай комиссияны тургузар дугайында шиитпирни хүлээп алган, ук комиссия болза, Профэвилел организацияларының болгаш профэвилелдериниң V Бүгү-делегей конгрезиниң сорулгаларының дугайында документини ажылдап кылыр болгаш бо чылдың июньда парлап үндүрер ужурлуг. Комиссияның составынга Совет Эвилелиниң, Кыдат Улус Республиканың, Чехословак Социалистиг Республиканың, Францияның, Италияның, Индияның, Индонезияның, Латин Американың, Судан Республиканың профэвилел организацияларының төлөлекчилери кирген.

Сессия ниити резолюцияны Африкада профэвилелдериниң эргелерин үреп турар дугайында медеглелди, Лаоста байдалдың дугайында медеглелди, Куба-биле эп сеткил каттыштырылгазының резолюциязын, ирак патриоттарны камгалаарының база Иракта профэвилелдериниң эргелерин болгаш хосталгаларын үреп турарына удурланган резолюцияны хүлээп алган.

ПБФ-ниң күүскомунуң сессиязы Маврикий ортулуктун куш-ажыл федерациязын болгаш профэвилелдериниң федерациязын ПБФ-ниң кежигүнүнге хүлээп алыр дугайында шиитпирни үндүрген.

ПБФ-ниң даргазы А. Новелла ПБФ-ниң күүскомунуң сессиязының ажылының түңнелдерин үндүрүп болгаш сессияның хагдынганын чарлаан.

СОЛУН ҮҮЛДЕР

ХОВАР ТАВАРЫЛГА

1958 чылда Италияга пьемонт уксаалыг бир инек хары угда беш бызааларны төрөөн. Ол беш бызаалар шупту лириг арткан: 4-түү ыс болгаш чангызы-ла эр болган. Бо болза мал ажылында солун болгаш ховар таварылга болган.

Ол бызааларга баштайгы он хонуктарның дургузуунда 0,5 литр сүттү мыйыс эмискик-биле чемгерип турган. Баштайгы хүннеринде бызаалар ындыг-ла мандып чалап турганнар. Оларны 45 хонганда дензилээрге 25-тен 30 килограмм чедир дензилиг болган. Бызаалар 30 хонуп чорда, иезинин сүүлүнге кылымал сүттү немештир чемгерип турган. Ынчаарга ооң соонда база бир ай эрттерге оларны өске үүлдер-биле чемгерип эгелээн болгаш өзүүдезин-даа аңаа бызаалар-биле дөмей апарган.

Чүс харлыг сибирьжилер

Чоокта чаа Омскиниң солуннга мындыг бир солун таварылганың дугайын бижээн. Омскиже бар чыда, эрих кыдыының суурларындан пассажирлер олуртуп ап чораан катерже чаагайы кончуг кырган ирей капшагай үүне халып келген.

— Силерниң капшагай деп чүвеңерни, каш харлыг силер, ирей?— деп, капитан кайгап айтырган.

Кырган ирей хөйленин шериг ёзузу-биле эде-хере тыртказы, хулумзуреп харыылаан:

— Эвээш дизе-ле—чүс болдур ийин!

Аңаа кым-даа бүзүрексеввэн. Ынчаарга кырган бодунуң пенсия шынзылгазын көрүскен, ында мынча деп бижээн: «Ожигов Калина Иванович, 1866 чылда Горький районнуң Исаковка суурунга төрүттүнгеН».

...Калина Иванович Сибирьниң чурттакчыларының аразында ховар кижи болуп чаваа чок? Чок, ындыг эвес. Областың статистика эргелелинге биске мынча деп дыңнаткан: Бүгү-эвилелдиң сөөлгү чизе бүруткелиниң медээзин өзүгаар алырга, чүге Омск областың өдөискээринде чүс болгаш ооң өрү назылыг 167 кижи чурттап турар.

Омскиниң үр чылда чурттаанныының аразында чүс харлыг Степан Васильевич Соколов, 108 харлыг Иван Герасимович Герасимов, 108 харлыг Мария Ивановна Сабаева олар бар. Калина Ивановичиниң ол чажыт кижилериниң нанмдарлары бир аай— олар шупту куш-ажылчы улуг амыдыралдың кижилери. Оларның дыка хөйү назылап улгаткан-даа болза, куш-ажылды кылбышаан турарлар.

В. ЛОБОДА,
(СЭТА-ның корреспондентизи).
ОМСК.

ОБЛАСТА АГААРНЫҢ БАЙДАЛЫ

Бөгүн областа булуттагылап каап турар хүн болур. Чамдык черлерге хар чаар болгаш шуурган болур. Кызылга хар шоолуг чагбас. Агаарның температураазы: даглыг черлерге — 11 — 16. чавыс черлерге — 20 — 25. а Кызылга — 20 — 22 градус соок.

Редактор К. С. ШОЙГУ.

Конгода болуушкуннарга

ЛОНДОН. (СЭТА). Конгода боттарының чалчаларынга колонизаторлар дузаламчызын улам күштелдирип турар. Чүс-чүс бельгилерни, французтарны, италилерни болгаш ооын-герман саттынакчыларны өзилеп тургаш мөөнүнээн «дашкы шериглерден» ангыда Катанның аладтыныкчы «президенти» Чомбе шериг самолёттарындан ааладып эң чаа чепсектерни ап турар.

«Дейли мейл» солуннуң корреспондентизи Артур Куктун Леопольдвилден дыңнатканы болза: Чомбе «истәр» деп хевирниң элээн каш француз реактивтиг самолёттарын ап дээн.

375 муң фунд стерлинг-акша өртүг дөрт самолёттарны садып алыр хөрөнгини бельги компания «Union Миньер» долузу-биле Чомбе берип турарын «Дейли мейл» солун дээн. Америк ужар-чүүл компаниязы «Севен сиз Эйрлайнен» ол өзүгедекчилерни Тулузадан Катангага бо неделяның төнчүзүнде өөн дужаар дээн. Ол реактивтиг өзүгедекчилерни башкарары-биле дээн каш бельги ужудукчуларны өзилеп апкан деп америк ужар-чүүл компаниязының төлөлекчилери дыңнатканнар.

Чомбе ам удавас база бир болук самолёттарны садып алыр деп турарын Кук немеп чугаалаан.

Чомбенің шериглерінде чепсектерни берип турда-ла КНО-нуң Конгода шериглериниң командылал чери ону анаа көрүп турар. «Ол самолёттарны садып алырына КНО канчап-даа шаптыктап шыдавас» деп КНО-нуң төлөлекчизиниң медеглээнин Кук база бижээн.

ЛОНДОН. (СЭТА). Конгога хамаатты дайынны өскүдер сорулга-биле Чомбе болдунар-ла черлерден «эки-турачыларны» болгаш техника талазы-биле тускай эртемниглерни өлзидип ап турар. Рейтер агентилелдиң дыңнатканын өзүгаар алырга, Чомбенің агентизи Стюарт Финлей-Биссет дээрзи Мурнуу-Африка Эвилелинде чеде берген.

Чоокта чаа Франциядан алдынган чеди реактивтиг самолёттарны башкарары-биле ужудукчуларны хөлөзилеп алыр дээш Финлей-Биссет Мурнуу-Африка Эвилелинде чеде берген деп ында үнүп турар «Ранд дейли мейл» солун бижээн.

Ол-ла солуннуң дыңнатканын өзүгаар алырга, Финлей-Биссет дээрзи Мурнуу-Африка Эвилелиниң камгалал министри Джим Фуш-биле «эки-турачылар» чыырының дугайында чугаалажыышкыннар кылыр дээн.

Лаоста тулчуушкуннар

ПЕКИН. (СЭТА). «Патет-Лаонуң үнү» радионуң дыңнадыыга үндезилээш, Синьхуа агентилелдиң медеглээни болза: Пуан-Прабан можузунда Сала-Фухундан Мурнуу болгаш Чөөн угланыышкыннарның девискээрлеринде Лаостуң чалак шериглери болгаш Патет-Лаонуң дайынчы кезектери үймээнчилерге эйтур шавыышкыннарны таварыштырып турар.

Амгы үеде Сала-Фухунче шаап халдап турар ийи улуг бөлүк үймээнчилер боттарының аразынга харызааны ам-даа тургузуп чадашканын медеглелде база айыткан. Бун Умнуң болгаш Фуми Носаванның бөлүглениишкининиң Сала-Фухунчу эзлепкен бис деп турары шуут-ла меге чорук болуп турары тодаргай.

Ю. Деннискe тураскааткан ёзулал

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-тың Коммунистиг партиязының Национал комителиниң даргазы, өлекке мөчээн Юджин Деннисти үдээриниң ёзулалы февраль 5-те болган. «Уоркер» солуннуң редактору Джеймс Джексон аңаа даргалаан. АКШ-тың Коммунистиг партиязының чиңгине секретары Гэс Холл, партияның оралакчы даргалары Элизабет Флинн болгаш Клод Лайтфут, «Морген фрейхейт» солуннуң редактору Поль Новик олар чүве чугаалааннар.

Америк ажылчын аңгының шынчы оглу, америк болгаш совет улустарның аразынга найырал дээш, тайбың дээш чалбыыштыг демиселчиниң мөчээнинге ханы кажыыдалын илередири-биле АКШ-тың Коммунистиг партиязының Национал комитединиң болгаш Деннистиң чоок кижилериниң адынга 87 чурттардан чагаалар келген. Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының Төп Комитединиң, Кыдаттың Коммунистиг партиязының Төп Комитединиң чагааларын Джексон чыылганнарга номчаан. Ханы кажыыдалын илереткен сураглыг американнарның аразында негр ажылдакчы доктор Уильям Дюбуа болгаш сураглыг чурукчу Рокуэллкент база бар.

Алжирде тулчуушкуннар

КАИР. (СЭТА). Алжир национал-хосталгалыг шериг дээди командылал черинин дыңнадыында айтып турары болза: январь 28-тен 31-ге чедир үениң дургузунда Алжир шериглериниң кезектери француз шериглериниң камгалалдыг черлеринче 11 шавар халдаашкыннарны кылган болгаш дайзынның шериглериниге удур 3 удаа кадыг-дошкун тулчуушкуннарга киришкен.

Тулчуушкуннарның түңнелинде француз шериглер 102 кижизин өлүрткен болгаш 122 кижизин балыглаткан. 12 францыз шериг автомашиналары үзүткаттынган, дайзынның ийи шериг самолёттары дүжүр аттырган, а ол ышкаш француздар дыка хөй санныг боо-чепсектерин болгаш ок-чемзектерин хунаатырган.

КИНОТЕАТРЛАРГА

БӨГҮН

«ВЛКСМ-НИҢ 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): **«Бөмбүк»** — 11.30 шакта; **«Аэродром хүлээп албайн турар»**—1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; бичче залга: **«Бөдүүн төөгү»** — 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: уругларга программа — 10 шакта; **«Кыжаныглыг дүнелер»** — 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

«ВОСТОК»: **«Чер болгаш кижилер»** — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНГА

деп кинону көрүнер.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Щетинкин кудумчузу, бажың № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторнуң 24-63, редакторнуң оралакчызының 35-24, пропаганда кылдызының 23-54, харыысалгалыг секретарының болгаш харыысалгалыг дежурныйның 23-35, өскүдээ ажыл-агый, үлетпүр болгаш транспорт кылдыстерининиң 25-38, партийжи-амыдырал болгаш культура амыдырал кылдыстерининиң 37-13, иштики информация кылдызының 20-60, чагаа болгаш совет тургузуг кылдыстерининиң 21-27, литажылдакчыларның 22-64, бухгалтерияның 31-75, корректорларының 21-47. Солун келбейн барганда 32-75 телефонче долгаар.

ТС — 00246. Чагыг № 270. Культура эргелелиниң типографиязы